ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΚΗΡΥΞ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΠΡΟΝΟΙᾼ

ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΥΡΙΟΥ ΜΕΛΕΤΙΟΥ

ΕΤΟΣ Θ΄. ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗι 26 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1919. ΑΡΙΘ. 201

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΑΡΑΔΟΞΑ

Εἰς τὴν μεγίστην πλειονότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, τοῦ ὁποίου τὰς κρίσεις, τὰς γνώμας καὶ τὰς πεποιθήσεις ἀπηχεῖ καὶ ἑρμηνεύει ὁ ἑλληνικὸς τύπος, ἐφάνη ἀποτόμως παράδοξον, ὅτι ὁ ἐν τῇ ἐργατικῇ Δύσει παραδεδεγμένος θεσμὸς τοῦ ὑπὸ τῶν ἐργατικῶν τάξεων καὶ τῶν διαφόρων σοσιαλιστικῶν ἀποχρώσεων ἑορτασμοῦ τῆς 1ης Μαΐου κατὰ τὸ ἐκεῖ κρατοῦν Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον ἐπεισήχθη ὑπό τινος μερίδος Ἑλλήνων ἐργατῶν καὶ σοσιαλιστῶν εἰς τὰ ἑλληνικὰ ἑορταστικὰ ἔθιμα, καὶ δὴ κατὰ ἀπόπειραν πιστῆς ἀντιγραφῆς τῶν ἀλλαχοῦ κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην τελουμένων. Καὶ ἐνεποίησε τὸ πρᾶγμα κατάπληξιν, διότι ἀπεκάλυψε τέως ἄγνωστα καὶ ἀνήκουστα ὑπὸ τὸν ἑλληνικὸν οὐρανόν: τὴν ὕπαρξιν, δῆλον ὅτι, καὶ ἐν Ἑλλάδι ἐργατικῆς τάξεως πασχούσης δῆθεν μαρτύρια πάνδεινα ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν πόνων αὐτῆς καὶ τῶν ἱδρώτων ὑπὸ τῶν ἀναλγήτων καὶ ἀσυνειδήτων ἀστικῶν τάξεων, καὶ τὴν συνεπείᾳ τούτου γένεσιν καὶ ἐνταῦθα σοσιαλιστικῶν τάσεων οὐ μόνον πρὸς ἐπίτευξιν ἰσότητος ἐν δικαιοσύνῃ, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἄρνησιν καὶ ἀνατροπὴν πάντων τῶν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ κρατούντων θεσμίων.

Τὸ ἐργατικὸν ζήτημα καὶ ἡ σοσιαλιστικὴ κίνησις εἶνε πρὸς ἄλληλα συναφῆ, διὰ τοῦτο δὲ βλέπομεν ὅτι ἐκεῖ ἀκριβῶς διαδίδονται καὶ κατακτῶσιν ἔδαφος αἱ σοσιαλιστικαὶ ἀρχαὶ καὶ θεωρίαι, ὅπου κυρίως ὑπάρχουσι τεράστια βιομηχανικὰ καὶ ἄλλα κέντρα ἐπασχολοῦντα ἑκατοντάδας χιλιάδων ἢ ἑκατομμύρια ἐργατῶν. Ἐκεῖ ὁ κόσμος τῶν ἐργατῶν ὑπὸ δυσμενεστάτας διὰ τὴν σωματικὴν αὐτοῦ ὑγιείαν καὶ διὰ τὴν ψυχικήν του ἀρτιότητα συνθήκας καταπονούμενος, εἰκότως καὶ δυσφορεῖ, συναισθανόμενος δὲ τὸν ἀνθρωπισμόν του καταθλιβόμενον ὑπὸ τῶν δυσμενῶν κοινωνικῶν καὶ οἰκονομικῶν συνθηκῶν, ἐκσπᾷ εἰς διαμαρτυρίας κατὰ ἐπικαταράτου καθεστῶτος καὶ ζητεῖ δικαιοσύνην.

Οὐδεὶς λογικὸς ἄνθρωπος δύναται νὰ μείνῃ ἀσυγκίνητος πρὸς τὴν ἐκ τοῦ λαβυρίνθου τῶν μηχανοστασίων ἢ τὴν ἐκ τοῦ βάθους τῶν μεταλλωρυχείων ἐκπεμπομένην διαμαρτυρίαν ταύτην. Ὁ ἐργάτης εἶνε ἄνθρωπος, ὑπὸ τὸν χριστιανικὸν δὲ πολιτισμόν, ὁ ὁποῖος ἐκήρυξεν, ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη προσωπικότης εἶνε ἀνεκτίμητος, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὅτι δοῦλοι δὲν ὑπάρχουσιν ἀλλὰ μόνον ἐλεύθεροι, οἱ πάντες ἔχουσιν ἴσα δικαιώματα ὄχι πλέον ἐπὶ τῆς ζωῆς, ἀλλ' ἐπὶ ζωῆς ἀξίας δι' ἄνθρωπον. Ὁ ἐργάτης, κατὰ ταῦτα, δέον ν' ἀμείβεται ἐπαρκῶς, ὥστε νὰ δύναται οὐ μόνον νὰ διατρέφῃ καὶ ἑαυτὸν καὶ τὴν οἰκογένειάν του χωρὶς νὰ στενοχωρῆται καὶ νὰ στενάζῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ κάμνῃ λογικὰ ἀποταμιεύματα. Ἔχει ἀνάγκην ἀναπαύσεως καὶ ἀναψυχῆς διὰ τὸ σῶμα, τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχήν του. Διὰ τὰς πνευματικάς του ἀνάγκας ἔχει ἀνάγκην φωτισμοῦ καὶ διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ψυχῆς του πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν ἄνεσιν νὰ τελῇ τὰ θρησκευτικά του καθήκοντα, ὅπως ὅλοι οἱ ἄλλοι.

Ὅλα αὐτὰ εἶνε ἀναντίρρητα, ὅπου δὲ οὐδεμία προσπάθεια καταβάλλεται πρὸς ρύθμισιν τῆς ζωῆς τῶν ἐργατῶν κατὰ τὰς ὑποδείξεις τοῦ χριστιανικοῦ ἀνθρωπισμοῦ, δημιουργεῖται ἀπότομος διάκρισις καὶ χωρισμὸς μεταξὺ τῶν διαφόρων κονωνικῶν τάξεων, προκύπτει ἀγὼν μεταξὺ αὐτῶν καὶ διαπάλη ὡς μεταξὺ ἐχθρικῶν στρατοπέδων, ὁ δ' ἀγὼν οὗτος ἐνίοτε προσλαμβάνει ὀξύτητα ἐμφυλίου κοινωνικοῦ σπαραγμοῦ.

Περὶ σοσιαλιστικῆς κινήσεως ἐν Ἑλλάδι δὲν εἶνε σήμερον ἡ πρώτη φορά, κατὰ τὴν ὁποίαν γίνεται λόγος. Τοιοῦτος λόγος καὶ ἄλλοτε ἔγεινε, ἤ, ἀκριβέστερον, κατεβάλλετο προσπάθεια νὰ γίνεται, ὡς ἐμαρτύρει ἡ ἔκδοσίς τινος καθαρῶς σοσιαλιστικοῦ δημοσιεύματος, δειλῶς

κυμαινομένου μεταξὺ ἐφημερίδος καὶ περιοδικοῦ, μεταφυτευθέντος εἰς τὴν ἑλληνικὴν γῆν ἐξ ἀλλοδαπῆς. Τὸ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ὁποῖον καὶ ἀνεμένετο: τὸ σοσιαλιστικὸν ἐκεῖνο φυτὸν ἐμαράνθη ὑπὸ τὸν γλυκὺν καὶ ἥμερον ἑλληνικὸν οὐρανὸν καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ μὴ παρέχοντος τὰ πρόσφορα πρὸς βλάστησιν αὐτοῦ στοιχεῖα ἑλληνικοῦ ἐδάφους. Καὶ τοῦτο ὄχι διότι δὲν ὑπάρχει ἐν Ἑλλάδι κόσμος ἐργατικός, ἀλλὰ διότι καὶ οἱ ἐργάται εἶνε σχετικῶς ὀλιγάριθμοι, καί, τὸ κυριώτερον, δὲν ζῶσιν ὑφ' οἵας δυσμενεῖς συνθήκας σύρουσιν ἄθλιον βίον οἱ ἀλλαχοῦ συνάδελφοί των, ἑπομένως δὲ δὲν ἀποτελοῦσιν ἰδίαν τάξιν ἀποτόμως καὶ θεμελιωδῶς κεχωρισμένην τῶν λοιπῶν κοινωνικῶν τάξεων. ***Ἡ κοινωνικὴ ζωὴ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ δὲν παρέχει ἔδαφος καὶ στοιχεῖα πρὸς ἀνάπτυξιν ὀξέων κοινωνιστικῶν ἀγώνων καὶ διαμαχῶν.***

Πόθεν λοιπὸν ἐξηγεῖται ὁ σημερινὸς σοσιαλιστικὸς ἐνταῦθα θόρυβος καὶ πῶς πρέπει νὰ ἐκτιμηθῇ;

Περὶ τούτου θὰ εἴπωμεν ἐν τῷ ἑπομένῳ φύλλῳ.

ΟΜΙΛΙΑ ΕΙΣ ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΗΣ ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΔΟΣ

[Ἀπὸ τοῦ τεύχους τούτου ἀρχόμεθα δημοσιεύοντες καὶ ἐπὶ τῶν εὐαγγελικῶν ἀναγνωσμάτων τῶν Κυριακῶν σύντομον ὁμιλίαν, ἥτις, συμφώνως πρὸς τὴν Ἐγκύκλιον τῆς Ἱ. Συνόδου, θ' ἀναγινώσκηται ἐν οἷς ναοῖς δὲν ὑπάρχει τακτικὸν κήρυγμα. Ὁ «Ἐκκλησ. Κῆρυξ» θ' ἀποστέλληται τακτικῶς εἰς πάντας τοὺς ἐνοριακοὺς ναούς, ὀφείλουσι δὲ οἱ αἰδεσ. ἐφημέριοι, ἵνα ἐπιμελῶς φυλάττωσιν αὐτὸν καὶ χρησιμοποιῶσι κατὰ τὰς ἐν τῇ Συνοδικῇ Ἐγκυκλίῳ παρεχομένας ὁδηγίας].

Εἰς τὸν περίφημον διάλογον, τὸν ὁποῖον ἠκούσατε κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς σημερινῆς Εὐαγγελικῆς περικοπῆς, ὁ Χριστὸς ὁμιλεῖ πρὸς τὴν Σαμαρείτιδα περὶ *δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ*, τὴν ὁποίαν ὀλίγον κατωτέρω προσονομάζει καὶ *ὕδωρ ζῶν*.

Τὴν δωρεὰν ταύτην ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀποκαλεῖ *ἀνεκδιήγητον*, δηλαδὴ ἀνωτέραν πάσης παραστάσεως καὶ ὡς πρὸς τὴν φύσιν της, ἥτις εἶνε θεία, καὶ ὡς πρὸς τὴν μετάδοσίν της, ἥτις εἶνε μυστηριώ-

δης, καὶ ὡς πρὸς τὴν σπουδαιότητά της λόγῳ τῶν ἀπεριγράπτων εὐεργετημάτων, τὰ ὁποῖα μεταδίδονται εἰς τὸν μέτοχον αὐτῆς.

Ἀλλὰ θὰ ἠρωτά τις· καὶ εἰς τί λοιπὸν συνίσταται ἡ δωρεὰ αὕτη καὶ τί εἶνε τὸ μεταδιδόμενον δι' αὐτῆς;

Ὁ Πέτρος, ὅτε ἔκαμνε τὴν πρώτην του ἀποστολικὴν ὁμιλίαν πρὸς τὰ πλήθη τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, εὐθὺς ὡς ἐπεφοίτησεν εἰς αὐτὸν καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους ἡ χάρις τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει του: *τί ποιήσωμεν;* ἀπήντησε· «*Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν καὶ λήψεσθε* ***τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου Πνεύματος***».

Ἀφ' ἑτέρου ὁ Παῦλος εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολήν του ὁμιλεῖ περὶ τῶν γευσαμένων τε τῆς ***δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου*** καὶ μετόχων γενομένων ***Πνεύματος ἁγίου***. Ἰδοὺ λοιπὸν ποία εἶνε ἡ *δωρεὰ τοῦ Θεοῦ*.

Ἀλλ' ἀφοῦ ἡ φύσις τῆς δωρεᾶς ταύτης εἶνε ἀπερίγραπτος, ἀνεκδιήγητος δὲ καὶ ὁ τρόπος τῆς μεταδόσεώς της, πῶς λοιπὸν θὰ γνωρίσωμεν τὴν παρουσίαν της, καὶ κατὰ τίνα τρόπον θὰ ἀντιληφθῶμεν ὅτι μετέχομεν αὐτῆς;

Ἡ μέθοδος τῆς βεβαιώσεως εἶνε ἁπλουστάτη· αὐτὴ ἐκείνη, τὴν ὁποίαν ἐφαρμόζομεν εἰς τὰς φυσικὰς δυνάμεις. Ἀπὸ ποῦ, λόγου χάριν, γνωρίζομεν καὶ πληροφορούμεθα ὅτι ὑπάρχει ἐδῶ ἠλεκτρισμός, ὅτι εἶνε ἐκεῖ μαγνητισμός; Μᾶς εἶνε γνωστὴ ἡ οὐσία των; Ὄχι· ἀντιλαμβανόμεθα ὅμως τὰ περὶ αὐτῶν διὰ τῶν κινήσεών των, τῶν ἐπενεργειῶν των, τῶν φαινομένων των. Τοιοῦτό τι συμβαίνει καὶ ὡς πρὸς τὴν *δωρεὰν τοῦ Θεοῦ*, τὴν *ἐπουράνιον δωρεάν*, τὴν *μετοχὴν θείας χάριτος καὶ Πνεύματος ἁγίου*.

Αἱ ἐνέργειαι καὶ τὰ φαινόμενα αὐτῆς διαιροῦνται εἰς *εἰδικὰ καὶ ἔκτακτα*, καὶ εἰς *γενικά*, τὰ ὁποῖα ἀπαντοῦν, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον, εἰς πᾶσαν πράγματι χριστιανικὴν ψυχήν.

Θέλετε νὰ ὀνομάσωμεν μερικὰ ἐκ τῶν ἰδιαιτέρων καὶ ἐκτάκτων; Ὁ Παῦλος μᾶς διευκολύνει. Ὁ Εἷς, λέγει, λαμβάνει, χωρὶς σπουδὰς καὶ ἀσκήσεις ἀνθρωπίνους, λόγον σοφίας ἢ λαλιὰν γλωσσῶν, τὰς ὁποίας δὲν ἐσπούδασε ποτέ του· ἄλλος λαμβάνει χάρισμα τοῦ θεραπεύειν διὰ θαύματος, ἄνευ ἰατρικῶν γνώσεων καὶ διαγνώσεων καὶ

φαρμάκων· καὶ ἄλλος ἐκδηλώνει τὴν ἐν αὐτῷ δωρεὰν τοῦ Θεοῦ διὰ χαρίσματος προφητικοῦ.

Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία, πρὸ πάντων ἡ ἀποστολική, εἶνε ἀνεξήγητος χωρὶς τὴν παραδοχὴν τῶν ἐκτάκτων τούτων ἐπενεργειῶν τῆς θείας δωρεᾶς. Ὁ Πέτρος, ὀλιγογράμματος ἁλιεύς, ἐξαίφνης, πεντήκοντα ἡμέρας μετὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ, ὁμιλεῖ λαμπρότατα πρὸς τὸν λαὸν καὶ διεξάγει θαυμαστῶς τὸ ἀποστολικόν του ἔργον. Ποῦ ὠφείλετο τοῦτο; εἰς τὴν ἐπ᾽ αὐτοῦ πλουσίαν ἐπιφοίτησιν καὶ μετάδοσιν τῆς δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ, τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ὁ αὐτὸς Πέτρος ἐγείρει ἐν Ἰόππῃ ἕνα παραλυτικὸν καὶ ἀνιστᾷ μίαν νεκράν. Τί ἐμαρτύρησαν τὰ ἔργα ταῦτα; ὅτι ἐν αὐτῷ καὶ δι᾽ αὐτοῦ ἐνήργει αὐτὸ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον δι᾽ *ἐκτάκτων* χαρισμάτων.

Ἀλλ᾽ ὑπάρχουν καὶ τὰ *γενικὰ* χαρίσματα, τὰ ὁποῖα ἡ δωρεὰ τοῦ Θεοῦ μεταδίδει, ἀδιακρίτως τόπου καὶ χρόνου, εἰς πᾶσαν γνησίαν χριστιανικὴν ψυχήν. Τὰ χαρίσματα ταῦτα ὁ Παῦλος ὀνομάζει *καρπὸν τοῦ ἁγίου Πνεύματος* καὶ τὰ ἀπαριθμεῖ εἰς τὴν πρὸς Γαλάτας ἐπιστολήν του. Ἂς τὰ ἀκούσωμεν. Εἶνε, λέγει, ἡ *ἀγάπη*, ἡ *χαρά*, ἡ *εἰρήνη*, ἡ *μακροθυμία*, ἡ *χρηστότης*, ἡ *ἀγαθωσύνη*, ἡ *πίστις*, ἡ *πραότης*, ἡ *ἐγκράτεια*.

Θέλομεν λοιπὸν νὰ πληροφορηθῶμεν ἐὰν ὑπάρχῃ ἐν ἡμῖν δωρεὰ τοῦ Θεοῦ, ἐὰν ἡ ψυχή μας εἶνε φορεὺς θείας χάριτος, ἐὰν καὶ εἰς τὴν καρδίαν μας ἐγκατέστησε τὰς ἱερὰς καὶ ἁγίας λειτουργίας του τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον; Ἡ διάγνωσις εἶνε εὐκολωτάτη, ἀρκεῖ νὰ ἐπιδιδώμεθα εἰς αὐτὴν μὲ τὴν ἀπαιτουμένην προσοχήν, νηφαλιότητα καὶ ταπεινοφροσύνην. Ἠκούσατε τοὺς καρπούς της. Ποῖος τοὺς ἔχει καὶ τοὺς διατηρεῖ καὶ τοὺς ἐπιμελεῖται; Εἰς αὐτὸν ἐδόθη δωρεὰ τοῦ Θεοῦ, οὗτος ηὐνοήθη μὲ δωρεὰν ἐπουράνιον καὶ στολίζεται ἀπὸ τὴν θείαν χάριν, καί, ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην, εἶνε κοινωνὸς Πνεύματος ἁγίου.

Ἡ δωρεὰ αὕτη ἦτο ἄγνωστος εις τὴν Σαμαρείτιδα. Ἀλλ᾽ οὐδὲ ἠδύνατο νὰ εἶνε γνωστή, ἀφοῦ, ὅπως λέγει ὁ Ἰωάννης, ἡ εἰς τοὺς ἀνθρώπους μετάδοσις τῆς θείας δωρεᾶς καὶ ἡ ἐπικοινωνία αὐτῶν μὲ τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἦσαν ἀποκεκλεισμέναι ἀπὸ τὸν προχριστιανικὸν κόσμον, ὁ δὲ Θεὸς τὰς ἐπεφύλασσε διὰ τοὺς χρόνους, κατὰ τοὺς ὁποίους θὰ ἐδημιουργεῖτο ἐπὶ τῆς γῆς ἡ βασιλεία του διὰ τοῦ Εὐ-

αγγελίου καὶ τῆς θυσίας τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ του. Καὶ ἐρωτᾶται· ἡμεῖς, οἱ ἐκ βρεφικῆς ἡλικίας Χριστιανοί, οἱ γεννηθέντες ὑπὸ τὴν χριστιανικὴν χάριν, οἱ ἐκκλησιαζόμενοι εἰς τοὺς ναοὺς τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης, ἔχομεν εἰς τὴν ψυχήν μας καὶ μαρτυροῦμεν εἰς τὸν βίον μας τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, τοὺς καρποὺς τοῦ ἁγίου Πνεύματος; Ἰδοὺ ἡ σπουδαιοτάτη ἐξέτασις, τὴν ὁποίαν ὀφείλομεν νὰ κάμνωμεν διὰ τὸν ἑαυτόν μας.

Τὴν κάμνομεν; καὶ ποῖα τὰ πορίσματά της; Ἀφθονοῦν ἐν ἡμῖν τὰ θεῖα χαρίσματα, αἱ ἀρεταὶ αἱ καλαί, τὰ θεάρεστα ἔργα, τὰ ὁποῖα πιστοποιοῦν τὴν παρουσίαν τῆς ἐπουρανίου δωρεᾶς, ἢ μᾶς εἶνε ξένα, διότι ἔχομεν τὴν μωρίαν τῆς ἀδιαφορίας καὶ τῆς προσηλώσεως μόνον πρὸς τὸν κόσμον καὶ τὰ πλάνα καὶ πρόσκαιρα ἀγαθά του; Χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι τυχὸν διαπράττετε τὴν ἀνοησίαν ταύτην, φροντίσατε νὰ συναισθανθῆτε ὅλον τὸ κακόν, τὸ ὁποῖον κατεργάζεσθε κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ σας. Ἐνδιαφερόμεθα τόσον δι᾽ ἀσήμαντα δῶρα τῶν ἀνθρώπων, μὲ τὴν ἀντίληψιν ὅτι ἓν δῶρον, ἔστω καὶ μικρόν, εἶνε ἄξιον τοῦ ἐνδιαφέροντός μας, εἴτε διὰ τὴν ἀγάπην, τὴν ὁποίαν μαρτυρεῖ, εἴτε διὰ τὴν χρησιμότητα, τὴν ὁποίαν ἐμπεριέχει. Καὶ ὅταν δωρητὴς εἶνε αὐτὸς ὁ Θεός· καὶ ὅταν ἡ δωρεὰ εἶνε Πνεῦμα ἅγιον, τὸ ὁποῖον ἐξυψώνει τὰς ψυχάς μας μέχρι τοῦ νὰ τὰς καταστήσῃ ἀληθινὰ θείας, τὸ ὁποῖον ἐξευγενίζει καὶ ἁγιάζει ὅλας τὰς νοητικὰς καὶ ἠθικὰς δυνάμεις μας, τὸ ὁποῖον καθίσταται ἰσχύς μας καὶ δόξα μας καὶ καρτερία μας καὶ ἀνάπαυσίς μας καὶ γλυκασμός μας καὶ μᾶς προεξασφαλίζει ἀπὸ τοῦδε τὴν ζωὴν τῆς αἰωνίου μακαριότητος, πῶς δυνάμεθα νὰ μείνωμεν ψυχροὶ πρὸς τὴν δωρεὰν ταύτην καὶ τοὺς τιμιωτάτους θησαυρούς της; Πῶς δυνάμεθα νὰ ἀδιαφορῶμεν καὶ πρὸς τὴν μεγαλειότητα τοῦ δωρητοῦ, καὶ πρὸς τὴν ἀγάπην, ἡ ὁποία τὸν κινεῖ, καὶ πρὸς τὴν τόσην εὐτυχίαν μας, χάριν τῆς ὁποίας καλούμεθα ν᾽ ἀποδεχθῶμεν τὴν εὐεργεσίαν ταύτην;

Ἐὰν ἕως τώρα μᾶς ἀπερρόφων τὰ ἐγκόσμια ἀποκλειστικῶς, ἂς πιστεύσωμεν ὅτι δὲν ἦτο οὔτε οὔτε πρὸς τιμήν μας, οὔτε πρὸς καλόν μας, καὶ ὑψώνοντες τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς καρδίας μας πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὁ ὁποῖος ἔχυσεν ὑπὲρ ἡμῶν τὸ αἷμά του, διὰ νὰ μᾶς διανοίξῃ τὴν ἐπικοινωνίαν πρὸς τὸν οὐρανόν, ἂς κράξωμεν πρὸς αὐτὸν μὲ ὅλην τὴν ἁγίαν κατάνυξιν καὶ μὲ ὅλην τὴν ἱερὰν

ὁρμήν: *Κύριε, σοὶ παραδίδομεν τὴν ψυχήν μας καὶ σὲ καθικετεύομεν νὰ τὴν καταστήσῃς ἀξίαν τῆς οὐρανίου δωρεᾶς σου.*

Καί, διὰ νὰ ἐννοήσωμεν πόσον πρέπει νὰ μᾶς εἶνε προσφιλὴς καὶ πολύτιμος ἡ δωρεὰ αὕτη, ὁ Ἰησοῦς ἐφρόντισε νὰ τὴν προσονομάζῃ καὶ *ὕδωρ ζῶν*. Τί ἠθέλησε νὰ μᾶς δείξῃ διὰ τούτου;

Αἱ ὑπηρεσίαι καὶ αἱ εὐεργεσίαι, τὰς ὁποίας παρέχει τὸ *φυσικὸν ὕδωρ* καὶ εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς τὴν λοιπὴν κτίσιν, δύνανται νὰ μᾶς ὁδηγήσουν εἰς ἀναλογίας εἰς τὰ ἀγαθά, τὰ ὁποῖα ἐξυπηρετεῖ διὰ τὰς ψυχάς μας καὶ καθόλου διὰ τὸν ἀνθρώπινον βίον ἡ ἄρδευσις αὐτοῦ μὲ τὰ ὑπερφυσικὰ νάματα καὶ μὲ τὰ θεῖα ρεῖθρα τοῦ *ζῶντος ὕδατος* τοῦ Ἰησοῦ.

Τί κάμνει τὸ φυσικὸν ὕδωρ; Ἐξυπηρετεῖ τὴν ζωτικότητα τῆς ἀτμοσφαίρας, τὴν βλάστησιν τῆς γῆς, τὴν ἄνθησιν καὶ τὴν καρποφορίαν· πολύτιμον δὲ διὰ τὴν καθαριότητά μας, τὴν εὐπρέπειάν μας, τὴν ὑγείαν μας, τὸν δροσισμόν μας, εἶνε ἀπαραίτητον καὶ δι' αὐτὴν τὴν ζωήν μας. Ἀλλ' ἰδοὺ ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον συνιστᾷ καθαρότητα τῆς καρδίας μας, εὐπρεπισμὸν καὶ καρποφορίαν τῶν ψυχῶν μας, ἐξυγίανσιν τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ ἡμῶν περιβάλλοντος καὶ καλλιέργειαν καὶ ἐπίδοσιν εἰς τὰ ἔργα τῆς χριστιανικῆς ζωῆς. Διὰ ποίας δυνάμεως καὶ διὰ ποίου στοιχείου θὰ κατορθωθῶσι ταῦτα; Κατὰ ποῖον δὲ τρόπον θὰ αἰσθανθῇ ἡ ψυχή μας τὸν ἰδικόν της δροσισμόν, τὴν ἀναψυχὴν καὶ τὴν ἄνεσίν της, διὰ νὰ ἐπαναπαυθῇ ἀπὸ τοὺς καμάτους καὶ τὰ καύματα καὶ τὰς ἀθυμίας, αἱ ὁποῖαι παρακολουθοῦν εἰς τὸν καθημερινόν μας βίον; Τὸ Εὐαγγέλιον μᾶς ἀπαντᾷ: καθαρισμός σας καὶ εὐπρέπειά σας καὶ ἄνθησίς σας καὶ καρποφορία σας καὶ ἐξωραϊσμός σας καὶ ἀνάπαυσίς σας καὶ ἀναψυχή σας καὶ εἴσοδος τῆς οὐρανίου ζωῆς εἰς τὴν ἐπίγειον ζωήν σας ὡς ἀρραβὼν καὶ προεγγύησις τῆς αἰωνίου ζωῆς, τίποτε ἄλλο δὲν δύναται νὰ εἶνε παρὰ μόνον ἡ *θεία δωρεά*, *τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν*, τὸ ὁποῖον ἐξήγγειλαν τὰ χείλη τοῦ Ἰησοῦ παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ φρέατος τοῦ Ἰακώβ.

Τὸ ὕδωρ τοῦτο ἂς χρησιμοποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς. Χωρὶς αὐτὸ πνεῦμα καὶ καρδία μας καὶ βίος μας εἶνε ξηρά, καυματώδη, ἄγονα, ἄνευ ἄνθους καὶ βλάστης καὶ καρπῶν, θλιβερὰ εἰς τὴν ὄψιν, χωρὶς ὡραιότητα καὶ δρόσον καὶ ἄνεσιν, πράγματα νεκρά, μὲ τὰ

ὁποῖα ἡ ζωή μας παρέρχεται ἀσκόπως διὰ νὰ μᾶς φέρῃ εἰς τὸν αἰώνιον θάνατον, δηλαδὴ εἰς τὴν αἰώνιον τιμωρίαν. Ἂς φροντίσωμεν λοιπὸν νὰ διαρρεώμεθα μὲ τὸ ζῶν ὕδωρ. Ὁ Θεὸς τὸ παρέχει εἰς τοὺς πιστούς του τόσον ἄφθονον, ὥστε νὰ εἶνε ἐντός των εἶδός τι πηγῆς, ἀπὸ τὴν ὁποίαν νὰ ἀναβρύουν καὶ νὰ ἐκπηδοῦν καὶ τὰ χριστιανικὰ χαρίσματα. Καὶ ἀφοῦ μᾶς τὸ παρέχει δωρεὰν ἕνεκα τῆς ἀνεκφράστου ἀγάπης του καὶ πρὸς ἀνέκφραστον ἐξωραϊσμὸν καὶ εὐτυχίαν μας, ἂς τῷ εἴπωμεν προσκυνοῦντες Αὐτόν: Κύριε, ἰδοὺ αἱ ψυχαί μας· διαπότισέ τας μὲ τὸ ζῶν ὕδωρ Σου καὶ κατάστησέ τας κῆπόν Σου καὶ καταστόλισέ τας μὲ ὅλα τὰ οὐράνια ἄνθη Σου καὶ τοὺς οὐρανίους καρπούς Σου.

ΟΜΙΛΙΑ ΣΥΝΤΟΜΟΣ
ΕΙΣ ΤΟΝ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΛΥΤΟΥ

Ἡ σημερινὴ περικοπὴ ἐκ τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων μᾶς παρουσιάζει μίαν γυναῖκα, ἡ ὁποία ἐγνώρισε νὰ ἐξωραΐσῃ καὶ στολίσῃ ἄριστα τὸν ἑαυτόν της.

Ἦτο ἀπὸ ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι ζοῦν, διὰ νὰ ἀρέσουν εἰς τὸν κόσμον, αἱ ὁποῖαι τρελλαίνονται διὰ τὰ κοσμήματα, αἱ ὁποῖαι μεθύουν ἀπὸ μίαν κομψὴν τουαλέταν, ἀπὸ ἓν πολύτιμον περιδέραιον, φιλοδοξοῦσαι νὰ ἑλκύουν βλέμματα, νὰ προκαλοῦν θαυμασμοὺς καὶ ν᾽ ἀναδεικνύουν διὰ τοῦ καλλωπισμοῦ τὴν ὡραιότητα καὶ τὴν γοητείαν των;

Ὄχι. Ἦτο γυνὴ εὐσεβής, ἁπλῆ, ἀπέριττος καὶ ἀνεπιτήδευτος, ξένη πρὸς φιλαρεσκείας, ἀδιάφορος πρὸς κομψεύσεις, θεωροῦσα χάσιμον τοῦ καιροῦ της τὰς ἀσχολίας πρὸ τοῦ καθρέπτου, μὴ κάμνουσα καμμίαν ἑτοιμασίαν, μὴ καταβάλλουσα καμμίαν προσπάθειαν διὰ νὰ ἀρέσῃ εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἀνθρώπων, ἀποφεύγουσα τὰς φιλοκόσμους συγκεντρώσεις, μὴ ποθήσασά ποτε τὰ ἐξωτερικὰ στολίδια, μὴ ζηλεύσασα τὰς πολυτελείας, ἐξαντλοῦσα ὅλον τὸ ἐνδιαφέρον της εἰς τὸ πῶς νὰ γείνῃ ἀρεστὴ εἰς τὸν Θεὸν καὶ πῶς νὰ γείνῃ περισσότερον καλὴ καὶ εὐεργετικὴ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.

Ἦτο ἔγγαμος ἡ Ταβιθά; Διότι αὐτὸ ἦτο τὸ ὄνομά της, τὸ ὁποῖον ἑλληνιστὶ θὰ εἰπῇ Δορκάς. Ὄχι. Ἦτο καλογραῖα; Οὔτε.

Τότε μάλιστα, τὴν ἀποστολικὴν ἐποχήν, δὲν ἦτο ἀκόμη ἐποχὴ οὔτε μοναστηρίων, οὔτε καλογραιῶν. Εἶχεν ἀδελφούς, ἀδελφάς, οἰκείους; Φαίνεται ὅτι δὲν εἶχεν. Ἔζη διὰ τοῦτο μόνη; Ἦτο σκυθρωπή, ψυχρά, ἀκοινώνητος—ἀφοῦ δὲν ἦτο κοσμικῶν κλίσεων—, χωρὶς φιλίας, χωρὶς στοργήν;

Ἀπ' ἐναντίας. Σπανίως γυνὴ ἠγαπήθη ἀπὸ τόσας καρδίας, καὶ ἐβασίλευσεν εἰς τόσας ψυχάς, καὶ ἐπεκοινώνησε μὲ τόσην στοργὴν καὶ ἐνεργητικότητα πρὸς τόσον κόσμον, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἀφιέρωσε τὴν ζωήν της μὲ ὅλην τὴν προθυμίαν, τὴν καλωσύνην, τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν αὐταπάρνησιν. Ἀπὸ ποῦ τὸ πληροφορούμεθα; Ἀπὸ ὅ,τι διηγοῦνται περὶ αὐτῆς αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων. «*Αὕτη*—λέγουν—*ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν, ὧν ἐποίει*».

Τὰ *ἀγαθὰ ἔργα* τῆς Ταβιθὰ συνίσταντο εἰς τὴν ἵδρυσιν εἴδους τινὸς ἐργοστασίου καὶ καταστήματος μὲ προσωπικὸν γυναικῶν πτωχῶν, καὶ ὅπου κατεσκευάζοντο χιτῶνες καὶ ἱμάτια. Μὲ ποῖον προορισμόν; Διὰ νὰ ἀμείβωνται αἱ ἐργάτιδες, διὰ νὰ ἐνδύωνται δωρεὰν χῆραι καὶ ὀρφανά, διὰ νὰ δίδωνται χρηματικὰ βοηθήματα πρὸς ἀπόρους οἰκογενείας. Ὅλα ταῦτα διεξήγοντο ὑπὸ τὴν δραστηρίαν διεύθυνσιν καὶ τὴν ἄγρυπνον μέριμναν τῆς Ταβιθά, ἡ ὁποία, μὴ ἔχουσα οἰκογένειαν, ἀφωσιώθη περισσότερον παρὰ ἀδελφή, στοργικώτερον παρὰ μήτηρ, εἰς τὴν ἀνακούφισιν καὶ τὴν βοήθειαν τῶν πτωχῶν καὶ τῶν πασχόντων.

Θὰ ἔλεγε κανεὶς ἴσως· ἀλλὰ γίνεται νὰ μὴ εἶχε καὶ ἡ ἰδία τὸ μερίδιόν της; Βεβαίως· διότι θεῖον εἶνε τὸ ῥητὸν ὅτι ὁ ἐργάτης πρέπει νὰ λαμβάνῃ τὸν μισθόν του· ἀλλ' αἱ χεῖρες τῆς Ταβιθὰ ἐλάμβανον, μόνον διὰ νὰ διοχετεύουν εἰς τὰς χεῖρας καὶ τὰς ἀνάγκας ἄλλων. Ὀλιγαρκὴς καὶ ὀλιγοδάπανος τόσον διὰ τὴν ἐνδυμασίαν της, ὅσον καὶ διὰ τὴν ὅλην δίαιτάν της, πρόθυμος ἐφαρμόστρια τῆς μεγάλης καὶ θεσπεσίας ἀγαθοποιοῦ ἀρχῆς, ὅτι «μακάριόν ἐστι διδόναι μᾶλλον ἢ λαμβάνειν», ἀνησύχει, ὅταν εὑρίσκοντο ἐπάνω της χρήματα, καὶ ἐπανεπαύετο μόνον ὅταν, εἴτε εἰς μετρητά, εἴτε εἰς εἴδη, τὰ μετέφερεν εἰς τοὺς πτωχούς της.

Ἠλέει λοιπόν; Ἡ ἔκφρασις θὰ ἦτο λίαν πενιχρὰ προκειμένου διὰ τὴν μεταδοτικότητα τῆς Ταβιθά. Καὶ ὁ Λουκᾶς μᾶς λέγει ὅτι ἦτο «*πλήρης ἐλεημοσυνῶν*», ὅτι δηλαδὴ αἱ ἐλεημοσύναι καὶ αἱ ἀγαθοεργίαι της ἦσαν πάμπολλαι καὶ ἄφθονοι καὶ καθημεριναί.

Ἦτο μόνη ἡ Ταβιθὰ τοιαύτη; Ὄχι. Ἦτο ὅμως ἡ τελειοτάτη ἐνσάρκωσις τοῦ νέου γυναικείου τύπου, τὸν ὁποῖον ἦλθε νὰ δώσῃ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ πρὸ τοῦ τύπου τούτου ἐξακολουθοῦν νὰ ἀποκαλύπτωνται μετὰ σεβασμοῦ οἱ αἰῶνες καὶ οἱ ἄνθρωποι παρ' ὅλας τὰς ἀδυναμίας καὶ τὰ πάθη

των. Εἰς τὸν Χριστιανισμὸν ἐδόθη νὰ ἀναδεικνύῃ τοὺς ὑπερόχους διακόνους τῆς φιλανθρωπίας, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἀφιέρωνον ὅλας τὰς δυνάμεις των, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἀναλίσκουν καὶ τὴν τελευταίαν πνοήν των. Καὶ ὁ τύπος οὗτος εἶνε ἀθάνατος καὶ ἀνεξάντλητος. Δὲν παρατηρεῖτε καὶ τοὺς ἰδικούς μας χρόνους; Ὁμιλοῦν περὶ ἐγωϊσμοῦ τῆς ἐποχῆς μας, περὶ βασιλείας τοῦ συμφέροντος τῆς ματαιοδοξίας, τῆς φιλαρεσκείας, τῆς φιληδονίας. Καὶ ὅμως τὰ φιλανθρωπικὰ ἔργα καὶ αἱ γυναῖκες τῆς φιλανθρωπίας οὐδέποτε ἐπέδειξαν τόσον ὀργασμὸν καὶ τόσην καρποφορίαν. Ἂν δὲ ὁ κόσμος παρατηρεῖ εὐκολώτερον τὰς γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι ἄγουν πολυτελῆ καὶ ἐπιδεικτικὴν ζωήν, γνωστὸν ὅμως εἶνε εἰς ὅσους μελετοῦν τὴν σύγχρονον φιλανθρωπικὴν κίνησιν ὅτι καὶ κυρίαι ἔγγαμοι εὑρίσκουν τὰς καλητέρας τέρψεις των εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν πτωχῶν καὶ τῶν πασχόντων, ἄλλαι δέ, μολονότι θὰ ἠδύναντο νὰ εὕρουν εὔκολον καὶ καλὴν ἀποκατάστασιν, προτιμοῦν τὴν ἀγαμίαν των, διὰ νὰ ἀφοσιώνωνται ὁλόκληραι εἰς ἀγαθὰ ἔργα καὶ εἰς ἐλεημοσύνας κατὰ τὸ τόσον ὡραῖον καὶ συγκινητικὸν ὑπόδειγμα, τὸ ὁποῖον πρὸ 19 αἰώνων ἐδόθη εἰς τὴν Ἰόππην ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Ταβιθά.

Ἀλλ᾿ ἐστρεήθη αὕτη τὸν κόσμον;

Ἀπ᾿ ἐναντίας, τὸν ἀπέλαυσεν ἀσυγκρίτως καλήτερα ἀπὸ κάθε ἄλλην, διότι τὸν ἔζησεν ὅπως ἦλθε νὰ τὸν διαπλάσῃ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς φέρων καὶ κάτω εἰς τὴν γῆν τὴν ἐν Οὐρανοῖς βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Ἡ Ταβιθὰ δὲν ἐκυνήγησε ψευδῆ ἀγαθά, οὔτε ἐζήτησε νὰ ἐναγκαλισθῇ ματαίας καὶ πλάνους ἡδονάς, οὐδ᾿ ἐπεδίωξεν ἀπολαύσεις, τῶν ὁποίων καρπὸς μίαν ἡμέραν μένει μόνον ἡ θλιβερὰ καὶ πικρὰ ἀνάμνησις, ἥτις, ἀναπόφευκτος κατὰ τὸ γῆρας διὰ τὰς κοσμικὰς γυναῖκας, ἐπέρχεται ὄχι σπανίως καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἀκμὴν τοῦ βίου· ἀλλ᾿ ἐξέλεξε τὴν ἀγαθὴν μερίδα, τὴν ὁποίαν καὶ εἰς τοὺς ἄνδρας καὶ εἰς τὰς γυναῖκας δίδει μόνον ἡ γνησία χριστιανικὴ ζωή,

Ἡ Ταβιθὰ δὲν ἐγνώριζε τὴν πλῆξιν, τὴν ἀνίαν, τὴν ἀθυμίαν, τὴν ἀργολογίαν, τὴν ἔριν, τὴν ζηλοτυπίαν, τὸν φθόνον, τὴν καταλαλιάν, τὴν διαβολήν, τὴν ἔνοχον ἀπόλαυσιν, τὴν ἁμαρτωλὴν κόπωσιν, πράγματα, τὰ ὁποῖα καθιστοῦν ἄσκοπον, δυστυχῆ καὶ ἐξευτελισμένον τὸν βίον τῆς γυναικὸς καὶ τῆς νεάνιδος· ἀλλ᾿ ἐπραγματοποίησε τὸ τοῦ Παύλου «χαίρετε πάντοτε ἐν Κυρίῳ» διὰ τῆς ἀγάπης της πρὸς τὸν Θεόν, διὰ τῆς χριστιανικῆς χρησιμοποιήσεως πάσης στιγμῆς τοῦ βίου της, διὰ τῆς ἀνεκφράστου εὐχαριστήσεως, ἡ ὁποία κατήρδευε τὴν ψυχήν της ὄχι μόνον ἐκ τῆς ἰδικῆς της ἀγάπης πρὸς τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἀγάπης, μὲ τὴν ὁποίαν τὴν περιέβαλλον αἱ καρδίαι, τὰ στόματα καὶ τὰ βλέμματα ἐκείνων, οἵτινες εἶχον ἐν αὐτῇ τὴν προστασίαν των καὶ τὸ θάρρος των.

Θέλομεν νὰ ἴδωμεν καὶ λαμπρότητα θανάτου; Ἂς προσέλθωμεν περὶ τὴν Ταβιθὰ νεκράν. Αἱ Πράξεις τῶν ᾿Αποστόλον μᾶς πληροφοροῦν ὅτι γενικὸς ἦτο ὁ κλαυθμὸς τῶν ὀρφανῶν καὶ τῶν χηρῶν, τὰς ὁποίας εὐηργέτει. Καὶ ὁ κλαυθμὸς ἐκεῖνος μένει εἰς τὴν ἱστορίαν, ἀλλὰ καὶ ὑπῆρξεν ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ ὁ τιμητικώτερος στέφανος διὰ τὴν μεγάλην ἐκείνην ἀθλήτριαν τοῦ ἐπιγείου βίου. Διότι εἰς τὸν θάνατον μόλις μᾶς κλαίουν τὰ τέκνα καὶ οἱ ἀδελφοί μας, ἐκείνην δὲ τὴν ἔκλαυσαν ὅλοι· διότι ἡ ἄφθονος καὶ ἀκούραστος καλωσύνη της τὴν εἶχον ἀναδείξει πρὸς ἑκατοντάδας πτωχῶν πλασμάτων τρυφερωτέραν ἀπὸ ἀδελφήν, προνοητικωτέραν καὶ εὐσπλαγχνικωτέραν ἀπὸ μητέρα.

῾Ημεῖς σήμερον δὲν ἔχομεν νὰ τὴν κλαύσωμεν· ἔχομεν ὅμως νὰ τὴν θαυμάζωμεν καὶ νὰ τὴν ζηλεύωμεν, ἀλλὰ μὲ τὴν καλὴν ἐκείνην ζηλοτυπίαν, ἡ ὁποία φέρει πρὸς τὴν μίμησιν τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν ἁγίων καὶ θεοφιλῶν ἔργων. Γυναῖκες καὶ ἄνδρες, ἄγαμοι καὶ ἔγγαμοι, ὀφείλομεν ν᾿ ἀγαπῶμεν τὸν πλησίον μας ὄχι μὲ λόγον, ἀλλὰ μὲ πράγματα, καὶ νὰ γινώμεθα παραμυθία καὶ στηρίγματα εἰς τοὺς πτωχούς, τοὺς θλιβομένους, τοὺς πάσχοντας. ᾿Απὸ τὴν καλὴν δὲ ταύτην ἅμιλλαν ἂς μὴ λείψῃ κανεὶς καὶ καμμία· διότι ὁ Θεὸς θὰ μᾶς ἐλεήσῃ μόνον ἐὰν καὶ ἡμεῖς ἠλεήσαμεν, καὶ διότι δὲν ὑπάρχει μεγαλητέρα τοῦ ἀνθρώπου ἐξύψωσις ἀπὸ τὸ νὰ γείνῃ καὶ αὐτὸς οἰκτίρμων, ὅπως οἰκτίρμων εἶνε ὁ οὐράνιος ἡμῶν Πατήρ.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ
ΕΙΣ ΤΑ ΕΙΡΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Δ΄. ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ

᾿Αριθ. 445.

Σεβασμιώτατε Μητροπολῖτα ᾿Αθηνῶν καὶ ἐρίτιμε Πρόεδρε τῆς ῾Αγιωτάτης ᾿Εκκλησίας ῾Ελλάδος, ἀγαπητὲ ἐν Χῷ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ῾Ημῶν Μετριότητος, Κύριε Μελέτιε, τὴν ῾Υμ. περισπούδαστον ῾Ημῖν Σεβασμιότητα φιλήματι ἁγίῳ κατασπαζόμενοι ἡδέως προσαγορεύομεν.

Καὶ πάντοτε μέν ἐστιν ῾Ημῖν εὔκαιρον, ἀλλά γε ὁ νῦν καιρὸς μείζω ἔχει λόγον δοῦναι δόξαν καὶ αἶνον τῷ ἐν Τριάδι Μεγάλῳ Θεῷ, ὅτι οὐ παρέδωκεν ῾Ημᾶς εἰς τέλος, οὐδ᾿ ἀπέστησε τὸ ἔλεος Αὐτοῦ ἀφ᾿ ἡμῶν· πλούσιος γὰρ ὢν εἰς ἀγαθότητα καὶ ἐν τῷ ἀπείρῳ Αὐτοῦ ἐλέει τὸν ἐπὶ τέσσαρας ὅλους ἐνιαυτοὺς οὐρανόν τε καὶ γῆν

συνταράξαντα καὶ τὴν θάλασσαν ἐκ βαθέων ἀναμοχλεύσαντα κλύδωνα κραταιῷ καταστειλάμενος κύματι εἰς εὔδιον κατήγαγε λιμένα.

Ἔτι δ' ἐν ὀδύνῃ ψυχῆς κύκλῳ ὁρῶσι καὶ τὰ ναυάγια πολλῷ τῷ ἱδρῶτι εἰς ἀναίρεσιν περισκοπουμένοις, ποθεινὰ καὶ παρήγορα ἐπεφοίτησεν Ἡμῖν τῇ ιε΄ φθίνοντος μηνὸς Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. τὰ τίμια τῆς Ὑμ. φίλης Σεβασμιότητος γράμματα, δι' ὧν Αὕτη ἐπὶ τὸν προεδρικὸν τῆς Ἁγιωτάτης ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας κοινῇ τε τῆς Ἐκκλησίας ψήφῳ καὶ τῆς Πολιτείας ἐπινεύσει προελθοῦσα, πᾶσαν ἐποιήσατο σπουδὴν ῥήματα ἀγάπης προσειπεῖν, τῷ κοινῷ καὶ πατροπαραδότῳ τῆς ἀγάπης νόμῳ στοιχοῦσα.

Ἃ δὴ ἄσμενοι ἐδεξάμεθα καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς θάλλουσαν ἐλπίδα καὶ τὸ ἀκμάζον ἐν Χῷ φρόνημα ἀγασάμενοι καὶ ὅσα καλὰ ἀκοῇ περὶ Αὐτῆς μαθόντες πιστωσάμενοι, εὐχαριστίαν ἐγκάρδιον ἀνεπέμψαμεν τῷ Ἀρχιποίμενι Χριστῷ, ὅτι τοιοῦτον κεχάρισται τῇ Ἁγιωτάτῃ ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίᾳ τὸν προεστῶτα, ἐργάτην τοῦ ἀμπελῶνος τοῦ Κυρίου πεπειραμένον, ζήλου τε καὶ ζωῆς πεπληρωμένον καὶ χαρίσμασιν ἀγαθοῖς ἐπιφθόνως πεπυκασμένον.

Ἐν εὐχαριστίᾳ δὲ τῇ πρὸς Κύριον εὐχαριστοῦντες τῇ ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίᾳ καὶ παντὶ τῷ χριστεπωνύμῳ πληρώματι, ὅτι κοινωνοὶ Ἡμῖν τῆς χαρᾶς ἀγαθῇ τῇ προαιρέσει ἐγένοντο ἐπὶ τῇ ἀπολυτρώσει τῆς πρεσβυγενοῦς τῶν Ἀντιοχέων Ἐκκλησίας μακραίωνος δουλείας ζυγοῦ, συγχαίρομεν αὐτοῖς, καὶ γὰρ τοιοῦτος αὐτοῖς ἔπρεπε δεδοκιμασμένος Ἀρχιερεύς.

Διὸ δὴ ἐν χαρᾷ καὶ ἀγάπῃ πολλῇ τὰ εὐαγγέλια τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς Ὑμ. περισπουδάστου ἡμῖν Σεβασμιότητος ἐν τῇ προστασίᾳ τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας Ἑλλάδος ἐνστερνισάμενοι, ἀσμενέστερον ἀποδεχόμεθα τὸν ἐν κοινότητι πίστεως, ἐλπίδος καὶ ἀγάπης προσονεμόμενον ἡμῖν ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν θερμὸν καὶ ἡμεῖς αὐτὸν ἀντιπροσαγορεύοντες, δεξιὰν κοινωνίας ὅλῃ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ ἀντιδιδόντες καὶ ὑπερήδιστα Αὐτὴν ἐν Χριστῷ περιπτυσσόμεθα, μετ' ἐλπίδος ἰσχυρᾶς τε καὶ βεβαίας παρηγόρως ἀτενίζοντες πρὸς τὴν νέαν περίοδον τῆς ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐλευθερίᾳ ζωῆς.

Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ νέους ὑφορώμενοι ταῖς κατὰ τὴν Ἑῴαν Ἁγιωτάταις τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαις ἀγῶνας, τοῦτο πιστεύομεν καὶ τοῦτο φρονοῦμεν, ὡς οὐκ ἄλλως ἢ τῷ ἀρρήκτῳ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης καὶ τῷ νόμῳ τῆς κοινωνίας συνδεδεμέναι καὶ τὸ αὐτὸ φρόνημα στερρότερον ἀπεργαζόμεναι καὶ ἐχόμεναι κατασφαλίσαιντο Αὗται ἑαυταῖς τοὺς τῆς νίκης καρπούς, οὓς ἀλλότριοι τὸν χριστιανικὸν οἰκειούμενοι καὶ νοσφιζόμενοι θρίαμβον ὑπεξαιρεῖσθαι πειρῶνται.

Δεῖ δὴ τῆς εἰρήνης καὶ στερρᾶς ἐν εἰρήνῃ συμπράξεως καὶ γενναίας κοινῆς ἀρωγῆς ἐν τῇ νέᾳ σταδιοδρομίᾳ· μόναι γὰρ αἱ ἐν τῇ

Ἑῴᾳ Ἁγιώταται τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαι καὶ εἰς τὰς οἰκείας καὶ ἀπολιπούσας δυνάμεις ἀφιέμεναι ἐπαναπίπτουσι καὶ ὑπτιώτεραι γίνονται.

Διά γε ταῦτα ὅλῃ ψυχῇ καὶ διανοίᾳ τὴν βαθεῖαν εἰρήνην καὶ τὴν ἐν εἰρήνῃ στερρὰν σύμπραξιν καὶ γενναίαν κοινὴν ἀρωγὴν ποθοῦντες καὶ ἐλπίζοντες, περισπούδαστε ἐν Κυρίῳ ἀδελφέ, βεβαιούμεθα τῇ Ὑμ. Σεβασμιότητι, ὅτι ἐς τοὐπίον ἐν πάσῃ δεήσει ἐκτενεῖς ὑπὲρ Αὐτῆς τὰς δεήσεις μέλλομεν ἀναφέρειν, ἵνα ἡ εἰρήνη καὶ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου περισκέπωσιν Αὐτὴν καὶ τὴν καταπεπιστευμένην τῇ κεδνῇ καὶ ἔμφρονι Αὐτῆς ποιμαντορίᾳ Ἐκκλησίαν, ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ δαψιλὴς εὐλογία πληρώσαι πᾶσαν τῆς καρδίας Αὐτῆς ἐπιθυμίαν ἀγαθὴν καὶ προαγάγοι Αὐτῇ πᾶν ἔργον ἀγαθὸν καὶ θεάρεστον εἰς δόξαν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ. Ἀμήν.

Ἐν Δαμασκῷ αϡιθʹ Φεβρουαρίου κγʹ

Τῆς Ὑμ. περισπουδάστου Σεβασμιότητος ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ ὅλως πρόθυμος

(ὑπογρ.) *† Ὁ Ἀντιοχείας ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ*

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ

Πρό τινων δεκαετηρίδων ἐπιστεύετο, ὅτι ἡ κίνησις, ἡ δημιουργηθεῖσα ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τῶν λεγομένων σοσιαλιστικῶν θεωριῶν, εἶχε χαλαρωθῇ τόσον, ὥστε ἐθεωρεῖτο σχεδὸν παντελῶς ἐκλιποῦσα. Τὴν γνώμην δὲ ταύτην ἀπηχῶν Γάλλος οἰκονομολόγος, ὁ Louis Reybaud, ὁ γνωστὸς συγγραφεὺς τοῦ περιφήμου μυθιστορήματος τοῦ σατυρίζοντος τὰς σοσιαλιστικὰς θεωρίας, ἔγραφεν ἐν ἔτει 1853, ὅτι πᾶς περὶ τῶν θεωριῶν τούτων λόγος *«εἶνε λόγος ἐπιτάφιος!»*

Ἀλλὰ προφανῶς ὁ Reybaud ἠπατήθη. Μὴ ψυχολογήσας ἐπαρκῶς τὰ πλήθη, μὴ γνωρίσας τὰς πραγματικὰς αὐτῶν ἀνάγκας, αὐξανούσας κατ' εὐθὺν λόγον τῆς παρατηρουμένης ἐν τῇ κοινωνίᾳ προόδου, μικρὰν δὲ σημασίαν, φαίνεται, ἀποδοὺς εἰς τὰς καταδικασθείσας θεωρίας, αἵτινες εἰς τοὺς ὀλίγους τότε ἦσαν προσιταί, ἐδογμάτισεν ἐσφαλμένως καὶ εἶπεν ἐπικήδειον, ὅστις ἔμελλε νὰ μεταβληθῇ εἰς πανηγυρικόν. Ἐὰν ἔζη σήμερον ὁ οἰκονομολόγος οὗτος, θὰ κατενόει, ὅτι ἡ σάτυρά του δυνατὸν μὲν νὰ ἐνεποίησε πρόσκαιρόν τινα ἐντύπωσιν παρὰ τοῖς συγχρόνοις αὐτοῦ, προτιμοτέρα δ' ὅμως θὰ ἦτο ἡ ἀναίρεσις τῶν πεπλανημένων κοινωνιστικῶν ἀρχῶν ἐπὶ τῇ βάσει ἐπιστημονικῶν δεδομένων καὶ τῶν παρατηρήσεων

καὶ τῶν πορισμάτων τῆς ὑγιοῦς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης, ὡς τοῦτο ἔπραξαν πολλοὶ τῶν ἀσχοληθέντων σοβαρῶς ἐπὶ τοῦ μεγάλου προβλήματος, τοῦ ἀπειλοῦντος νῦν τὴν ἀνατροπὴν τῶν πάντων.

Σήμερον ἡ κοινωνικὴ ἐπιστήμη, ἧς ὑποκείμενον ἡ συντήρησις καὶ ἀνάπτυξις τῶν κοινωνιῶν, κατέχουσα ἕδρας σπουδαιοτάτας ἐν τοῖς Πανεπιστημίοις, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ παραβλέπηται ὑπ᾽ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀξιοῦσι νὰ εἶνε οἱ πνευματικοὶ τῆς κοινωνίας διδάσκαλοι. Τοῦτο δέ, διότι ἡ ὑγιὴς κοινωνικὴ ἐπιστήμη ἐμφανίζεται οὐ μόνον μὴ ἀντιφάσκουσα, ἀλλὰ καὶ συμφωνοῦσα πληρέστατα μετὰ τῆς ἠθικῆς τοῦ Εὐαγγελίου, ἀναγνωρίζουσα μὲν τὴν μεγίστην ταύτης κοινωνικὴν σημασίαν, διακηρύσσουσα δέ, ὅτι ἡ ὑπὸ τῆς ἠθικῆς ταύτης ἐμπνευομένη κοινωνία, μὴ παρασυρομένη ὑπὸ τοῦ ρεύματος ἀνθρωποκτόνου κερδοσκοπίας, προσδιορίζει, κατὰ τὴν διανομὴν τοῦ πλούτου, τὸ δίκαιον ἑκάστου μετὰ αἰσθήματος μετριότητος καὶ δικαιοσύνης, περιορίζει τὴν ἀσωτείαν τοῦ πλούτου, καὶ μετὰ τῆς χρηστότητος, ἐπαυξάνει τὰ ἀγαθὰ τὰ ἐκ τῆς λογικῆς οἰκονομίας πηγάζοντα, κατευοδοῖ τὴν ἕξιν τοῦ συνεταιρισμοῦ, ἐμπνέει πνεῦμα ἐφέσεως πρὸς τὴν ἐργασίαν, πνεῦμα ἐγκρατείας καὶ ὑπομονῆς, πνεῦμα δικαίου καὶ προβλέψεως, καὶ ἐξυψοῖ καὶ καθαγιάζει τὸ οἰκογενειακὸν αἴσθημα.

Ὁ συνδυασμὸς οὗτος τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας μετὰ τῆς ἠθικῆς τοῦ Εὐαγγελίου ἐνδείκνυται ἀπαραίτητος χάριν αὐτῆς τῆς κοινωνικῆς ἰσορροπίας, χάριν αὐτῆς τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης, πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ὁποίας ἀνακινοῦνται ἑκάστοτε ἐπαναστάσεις καὶ διενεργοῦνται ἀνατροπαὶ τῶν ἠθικῶν καὶ πολιτειακῶν καὶ κοινωνικῶν καθεστώτων.

Τοῦ συνδυασμοῦ τούτου ἡ ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη ἐμφαίνεται μάλιστα κατὰ τοὺς νῦν καιρούς.

Ἡ ἀνθρωπότης σύμπασα μεθυσθεῖσα ἐκ τοῦ αἵματος, δεκατισθεῖσα ὑπὸ τοῦ σιδήρου, ὑπὸ τῶν λοιμῶν καὶ τῆς πείνης, φλεγομένη ἐν τῇ καμίνῳ τῆς θλίψεως καὶ τοῦ πόνου, ἀλλόφρων τρέχει, τυφλή, φέρουσα τὸν ἀφρὸν τῆς λύσσης εἰς τὸ στόμα, τὴν μανίαν τῆς ἐκδικήσεως εἰς τὴν καρδίαν, τὴν ἐρυθρὰν σημαίαν εἰς χεῖρας, τὸ ἔμβλημα τῆς ἐν τῷ αἵματι καταπνίξεως τῆς ἀστικῆς τάξεως καὶ τῶν κοινωνικῶν διακρίσεων. Οἱ ἀγῶνες, οἱ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων συγκροτηθέντες πρὸς χειραφέτησιν τῶν πολλῶν, συστηματοποιηθέντες κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα, διευθυνόμενοι δ᾽ ἐνίοτε ὑπὸ ἀνδρῶν βαθέως μελετησάντων τὰς κοινωνικὰς συνθήκας, ὑφ᾽ ἃς τὸ πλεῖστον τῆς ἀνθρωπότητος διάγει, οἱ ἀγῶνες οὗτοι κατὰ τοὺς νῦν καιροὺς ἔχουσιν ἐξιχθῆ εἰς σημεῖον ὀξύτατον.

Ἐπιτελεῖται οὕτω ἡ μοιραία ἱστορικὴ ἀνέλιξις τοῦ ζητήματος.

Αἱ κυβερνήσεις τρομοκρατοῦνται· ἡ κοινωνία ἀπειλεῖται· ἡ κίνη-

σις καὶ ἡ παραγωγὴ διατελοῦσιν ὑπὸ τὸ φόβητρον τῆς νεκρώσεως· τὸ φάσμα τῆς ἀπεργίας προβάλλει στυγνὸν καὶ βλοσυρόν· ὑψοῦται χεὶρ βέβηλος κατὰ τῶν ἁγιωτάτων τῆς Ἐκκλησίας· ἐπιζητεῖται ἡ ἐκρίζωσις πάσης ἠθικῆς καὶ θρησκευτικῆς ἰδέας ἐκ τῆς καρδίας τοῦ ἀτόμου καὶ ἡ ἀνατροπὴ τῆς οἰκογενειακῆς ἑστίας, θεωροῦνται δὲ ματαιοπονία αἱ ἰδέαι, τὰ αἰσθήματα, αἱ ἀρεταὶ καὶ αἱ κακίαι τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ δολοφόνος, ὁ ἐμπρηστὴς καὶ ὅλοι οἱ κατὰ τῆς κοινωνίας κακουργοῦντες δὲν ἄγονται, λέγουσιν, ἐκ μίσους καὶ ἐκδικήσεως προσωπικοῦ· ἁπλῶς ἐπιζητοῦσι διὰ τῶν μέσων τούτων ν' ἀποσπάσωσιν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων πᾶσαν ἰδέαν δεισιδαίμονος σεβασμοῦ πρὸς τὴν καθεστῶσαν τάξιν.

Ὁ ἄθεος, ὁ ὑβριστὴς τοῦ εὐγενεστέρου αἰσθήματος τοῦ ἀνθρώπου, ἐπιζητῶν τὴν κατεδάφισιν τῶν ναῶν καὶ τὴν ἀντικατάστασιν τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ τοῦ Εὐαγγελίου διὰ τῆς λατρείας ἀφηρημένης τινὸς ἰδέας, προβάλλει ἑαυτὸν σωτῆρα τῆς ἀνθρωπότητος, λυτρωτὴν τοῦ ἀτόμου ἀπὸ τῶν δεσμῶν τῆς τάξεως καὶ τῆς ἠθικότητος, ἐμποδιζούσης τὴν ἀπόλαυσιν, τὴν ἐλευθερίαν τῶν ὀρέξεων, τὸν κόρον τῶν φυσικῶν τάσεων.

Οἱ ὁρμώμενοι ἐκ τῆς ἀρχῆς τῆς ὠφελείας, ἀρνούμενοι τὸ ἀθάνατον τοῦ δικαίου, δογματίζοντες δὲ ὅτι τόσον αἱ βάναυσοι ἐργασίαι, ὅσον καὶ αἱ ἐξηυγενισμέναι ἐκτιμῶνται μόνον καθόσον ὑπηρετοῦσι τὴν κοινωνίαν, ἐμφανίζουσιν ἑαυτοὺς δημιουργοὺς σωστικῆς τάξεως, καθ' ἣν ἡ ἀγάπη, ἡ στοργή, ἡ θρησκεία, ἡ τέχνη, ἔχουσιν ἀξίαν τινὰ οὐχὶ καθ' ἑαυτάς, ἀλλὰ μόνον ἐφ' ὅσον χρησιμεύουσιν ὡς μέσα παραγωγῆς!

Τοιαύτη δὲ ἡ ὑψηλὴ σημασία τοῦ ἐλευθέρου γάμου, ὥστε ὅτε ὁ Enfantin, ὁ ἐκ τῶν ἱδρυτῶν τοῦ σαινσιμωνισμοῦ, ἐρωτηθείς, ἐὰν θὰ εἶνε δυνατὸν ν' ἀναγνωρίζῃ ἕκαστος υἱὸς τὸν πατέρα του, ἀπήντησεν, ὅτι περὶ τούτου μόνη ἡ γυνὴ θ' ἀποφασίζῃ! Ἡ γυνή, λέγουσιν, ἀπηλλαγμένη τῶν κατὰ συνθήκην κοινωνικῶν ἐθίμων, χειραφετημένη ἀπὸ τοῦ πατρός, ὅστις τὴν πωλεῖ, καὶ ἀπὸ τοῦ συζύγου, ὅστις τὴν ἀγοράζει, θ' ἀποδοθῇ εἰς τὴν κοινωνίαν, ἧς θὰ ὑπηρετῇ τοὺς σκοποὺς καὶ θ' ἀκολουθῇ τὴν γνώμην. Ἀλλὰ τοῦτο φέρει τὴν ἀποσύνθεσιν τῆς οἰκογενείας· ἔξω λοιπὸν ἡ οἰκογένεια, ἡ εἱρκτὴ αὕτη καὶ δουλεία τῆς γυναικός!

Ἀλλ' αἱ ἰδέαι αὗται, ἐπιζητοῦσαι τὴν κατάργησιν τῆς πολιτείας ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς *ἀναρχίας*, ἐνισχυόμεναι δὲ παντοιοτρόπως ὑπὸ φιλοσοφίας ἀκολάστου καὶ φιλολογίας ἀχαλινώτου, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ εὕρωσιν ἀντίδρασιν ἰσχυρὰν ἐκ μέρους τῆν ὑγιαινούσης μερίδος τῆς κοινωνίας. Καὶ ὅτι μὲν ἐμβριθεῖς οἰκονομολόγοι ἀποδέχονται τὴν ὕπαρξιν δεινῆς καὶ ἀδίκου κοινωνικῆς ἀνισότητος, οὐδεὶς

ὁ ἀντιλέγων. Ἡ ἀνισότης αὕτη εἶνε ἐμφανὴς εἰς πάντα ὀρθῶς σκεπτόμενον. Ἀλλ' ὅτι ἡ θεραπεία ταύτης ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀνατροπῆς καὶ τῆς ἀποσυνθέσεως, ἐκ τῶν ἐμπρησμῶν καὶ τῶν δολοφονιῶν, ἐκ τοῦ πετρελαίου καὶ τῆς δυναμίτιδος, μόνοι οἱ διανοητικῶς ἀνισόρροποι δύνανται νὰ πιστεύωσιν.

Ἡ κοινωνικὴ εὐημερία, κηρυσσομένη πρωτίστως ὑπὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ποθοῦντος τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς βασιλείας τοῦ δικαίου, ἀπετέλεσε καὶ ἀποτελεῖ ὑποκείμενον βαθείας καὶ πολυμεροῦς ἐρεύνης, διάσημοι δ' οἰκονομολόγοι τὸν βίον αὐτῶν ἀφιέρωσαν εἰς τὴν ἐξεύρεσιν τῶν μέσων τῆς θεραπείας τῶν παρὰ τοῖς λαοῖς κακῶν. Ἀπὸ τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους, ἐκ τῆς ἐμβριθοῦς τῶν ὁποίων σκέψεως ἐπήγασεν ἡ θεωρία ἐπὶ τῆς δημοσίας κανονικότητος καὶ εὐπραγίας, μέχρι τοῦ Sully καὶ τοῦ Montesquieu· ἀπὸ τοῦ Quesnay καὶ τοῦ Ἀδὰμ Smith καὶ τοῦ Sismondi, μέχρι τοῦ Marx καὶ τοῦ Lassalle καὶ τῶν νεωτέρων μελετητῶν τοῦ κοινωνικοῦ ζητήματος, ἡ εὐπραγία τοῦ ἀνθρώπου ἀποτελεῖ τὸ σημεῖον περὶ ὅ συγκροτοῦνται ἀγῶνες κρατεροί, ἀγῶνες ἐπιστήμης καὶ διανοήσεως, συστημάτων καὶ θεωριῶν.

Πρὸς τί, λέγει ὁ Sismondi, νὰ θεωρῆται ὁ πλοῦτος ὡς *σκοπὸς* καὶ οὐχὶ ὡς *μέσον* πρὸς ἐπίτευξιν εὐγενῶν ἰδεωδῶν; Ἐὰν τὰ ὑλικὰ ἔνστικτα ἐκφαίνωνται ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ εἰδεχθεῖ μορφῇ· ἐὰν ἐκτρέφηται καὶ θάλλῃ ὁ ἐγωϊσμός, ὥστε νὰ καταντῶσιν οἱ ἄνθρωποι νὰ θυσιάζωσι χάριν τοῦ προσωπικοῦ των συμφέροντος, τὸν σεβασμὸν πρὸς τὴν θρησκείαν, τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν δικαιοσύνην, ἀποδοτέον τοῦτο εἰς τὰς ἐσφαλμένας περὶ πλούτου ἀντιλήψεις, ἐφ' ὅσον μέλημα αὐτοῦ πρέπει νὰ εἶνε «ἡ εἰς τὸν ἄνθρωπον παροχὴ τῆς φυσικῆς αὐτοῦ εὐημερίας» καὶ ἡ ἠθικὴ βελτίωσις τῶν πολυαριθμοτέρων τάξεων.

Τόσον δὲ ἡ ἠθική, ὅσον καὶ ἡ ὑλικὴ εὐημερία τῶν ἀνθρώπων ὑπὸ διαφόρους ὄψεις ἐξετασθεῖσαι, συνετέλεσαν ὥστε νὰ δημιουργηθῶσι σχολαὶ ἀντιθέτων ἀντιλήψεων καὶ βλέψεων ὡς πρὸς τὸ κοινωνικὸν ζήτημα, διδάσκουσαι ἀρχάς, ἃς οἱ ἀντίθετοι ὑποβάλλοντες ὑπὸ κριτικὴν κάθαρσιν, ἀξιοῦσι νὰ ἐκμηδενίσωσι καὶ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων αὐτῶν ν' ἀνεγείρωσι τὸ οἰκοδόμημα τῶν ἰδίων αὐτῶν κοινωνικῶν θεωριῶν. Αἱ σχολαὶ τῶν *φυσιοκρατῶν*, τῶν *χρηματιστῶν*, τῶν *κοινωνικῶν οἰκονομολόγων*, τῶν *μεταρρυθμιστῶν*, οἵτινες οὐδένα κανόνα ἀναγνωρίζουσιν ἀνώτερον τῆς φαντασίας των, ἣν ἀποκαλοῦσιν *ὑπεροχὴν τῆς διανοίας*, δογματίζουσαι ἀρχὰς τέλεον ἀντιθέτους, μαχομένας κατ' ἀλλήλων, ἐμφανίζονται ἀνίκανοι πρὸς πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τῶν διδασκαλιῶν των. Ἀπομακρυνόμεναι δὲ τῆς ἠθικῆς καὶ διαζευγμέναι ἐκ τοῦ δικαίου, παρέχουσιν ἀφορμὰς εἰς ἀφροσύ-

νας καὶ ὠμότητας, διαστρέφουσι καὶ ἐξευτελίζουσι τὴν μεγαλοφυΐαν, διερεθίζουσι τὰ πάθη τῶν ὁμάδων, ἃς ἐπισκοτίζουσι διὰ τῶν καπνῶν ἀπατηλῶν ἐλπίδων. Ἐντεῦθεν ἐμορφώθη γνώμη, ὅτι ἡ κοινωνικὴ οἰκονομία δὲν δύναται ν' ἀξιοῖ θέσιν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, ἐφ' ὅσον μάλιστα τὰ γεγονότα ἀντιστρατεύονται κατ' αὐτῆς, ἀντιφατικὴ δὲ πρὸς τὰς ἰδίας αὐτῆς ἀρχάς, ἐξωθεῖ εἰς ἀπογνώσεις καὶ ἐπικινδύνους μεταρρυθμίσεις, καὶ εἰς τὴν περιφρόνησιν τῶν μεγάλων ἠθικῶν προβλημάτων. Ἡ κοινωνιολογία δὲν δύναται ν' ἀπομακρυνθῇ τῆς ἠθικῆς, ἧς βάσις ἡ θρησκεία, οὐδὲ δύναται νὰ ὠφελήσῃ τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν δὲν χρησιμεύῃ ὡς μέσον πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν προορισμὸν τοῦτον καθορίζει ἡ θρησκεία, πᾶσαι δὲ αἱ ἐκ τοῦ προορισμοῦ τούτου ἀπορρέουσαι γνώσεις τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, τοῦ καθήκοντος καὶ τοῦ δικαίου, τῆς αὐταπαρνήσεως καὶ τῆς ἀρετῆς καθόλου, ἀποτελοῦσι βάσιν ἀσφαλῆ πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν ὑγιῶν κοινωνιστικῶν ἀρχῶν.

Ἀλλ' οἱ εἰσηγηταὶ ξένων δαιμονίων, πρόσκαιρόν τινα ἐντύπωσιν θηρεύοντες, παραβλέπουσι τὴν βάσιν ταύτην. Περὶ τούτων λέγομεν, ὅτι κτίζουσιν ἐπὶ τῆς ἄμμου.

Δρ ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ Κ. ΠΟΛΑΚΗΣ

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

Η ΕΝΤΥΠΩΣΙΣ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ

Εὔλογος ἐξεδηλοῦτο ἀνυπομονησία νὰ γνωσθῇ ὁποίαν ἐντύπωσιν προὐξένησαν αἱ πολύκροτοι ἐκεῖναι δηλώσεις τοῦ Καρδιναλίου Γκασπάρι περὶ τοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας ἔξω τοῦ κύκλου τῶν ὀρθοδόξων καὶ τῶν κατολίκων. Ἤδη τὸ τελευταῖον φύλλον τοῦ «The Guardian» τοῦ Λονδίνου (10 Ἀπριλ.), τὸ ὁποῖον περιέχει σπουδαίαν ἐπὶ τῆς ἑνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν ἀγόρευσιν τοῦ Dr Percy Dearmer, ἧς ἀποσπάσματα θὰ παράσχωμεν ἐν τῷ ἑπομένῳ φύλλῳ, παρουσιάζει ἡμῖν δεῖγμα τῶν ἀντιλήψεων τῶν Ἄγγλων ἐπὶ τοῦ ζητήματος. Ὁ ἀγορητής, ὁμιλήσας καὶ περὶ τοῦ ναοῦ τούτου, ἐν τῇ φορᾷ τοῦ λόγου ἀνήρεσε τοὺς φόβους ὁμοεθνῶν του τινῶν περὶ διαμαρτυρίας τῶν μουσουλμάνων Ἰνδῶν ἐξ ἰδίας πείρας καὶ ἀντιλήψεως, ὡς ζήσας μεταξὺ αὐτῶν ἐν Ἰνδίαις, ἐπεῖπε ν' ὅτι οἱ μὲν Ἰνδοὶ οὐδέποτε θὰ δυσανασχετήσωσιν ἐὰν ἡ Ἁγία Σοφία ἀποδοθῇ εἰς τοὺς χριστιανοὺς ἰδιοκτήτας της, ἀλλ', ἐξ ἐναντίου, ὑπῆρξε τμῆμα τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον δυσαρέστως θὰ ἔβλεπε τὴν τοιαύτην ἀποκατάστασιν τοῦ Ναοῦ, ἐννοῶν τὴν Ρωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν. «Τὸ Βατικανὸν — ἐπεξηγεῖ εὐθὺς ἀμέ-

σως — θὰ ἔχανεν οὕτω τὰ πάντα, διότι, ἐὰν ἡ Ἁγία Σοφία ἀπεδίδετο, αἱ Ἀνατολικαὶ Ἐκκλησίαι θὰ εἶχον πάλιν τὸ μέγα αὐτῶν ὁρατὸν Κέντρον, τὸ ἀποκατεστημένον δῆλα δὴ γόητρόν των, τὸ ὁποῖον θὰ ὡμίλει ἐν Ἀνατολῇ εὐγλωττότερον ἢ ἐν τῇ Δύσει, ἢ μᾶλλον θὰ ἦτο αἰσθητότερον ἐν τῇ τελευταίᾳ. Τοῦτο εἶνε εἷς ἐπὶ πλέον δίκαιος λόγος διὰ ν' ἀποδοθῇ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν, ὁσονδήποτε δυσάρεστον καὶ ἂν ἤθελε φανῇ διὰ τὸ Βατικανόν...».

Καὶ φαίνεται νὰ μὴ ἔχῃ ἄδικον ὁ Ἄγγλος ἀγορητής.

ΑΝΑ ΤΟΝ ΤΥΠΟΝ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΙ ΗΜΙΣΕΛΗΝΟΣ

Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον οἱ «Church Times» τοῦ Λονδίνου γράφουσι:

Μεγάλα προβλήματα τῆς Δύσεως ἀναμένουσι τὴν ἐτυμηγορίαν τῆς Συνδιασκέψεως τῆς Εἰρήνης καὶ ἀπορροφῶσι τὴν προσοχὴν τῶν Ἄγγλων, καὶ ὑπάρχει κίνδυνος μὴ τυχὸν τὰ ἐξ ἴσου μεγάλα προβλήματα τῆς Ἐγγὺς Ἀνατολῆς παραγκωνισθῶσι. Τὰ προβλήματα δὲ ταῦτα δὲν ἐνδιαφέρουσι μόνον τοὺς πολιτικούς, ἀλλὰ βαθύτατα ἐνδιαφέρουσι καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικούς, ἐφ' ὅσον ἐκ τῆς λύσεως αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἡ τύχη ἑκατομμυρίων ἡνωμένων μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ χριστιανικῇ πίστει καὶ μετὰ τῶν ὁποίων ἐλπίζομεν ὅτι μετ' οὐ πολὺ θὰ εὑρισκώμεθα ἐν πλήρει κοινωνίᾳ.

Μετὰ μακρὸν λόγον περὶ τῆς ἀγρίας διοικήσεως τῶν Τούρκων καὶ τῶν μεγάλων δεινῶν, ὅσα ὑπέστησαν ἐπὶ αἰῶνας οἱ χριστιανικοὶ λαοὶ ὑπὸ τὸν Τουρκικὸν ζυγόν, τὸ ἄρθρον ἐπάγεται:

Οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ἀρμένιοι μόνον ἐν αὐτονόμῳ αὐτοκυβερνήσει δύνανται νὰ εὕρωσιν ἀσφάλειαν. Ἀποκλείεται πλέον πᾶς πολιτικὸς πειραματισμὸς μὲ τοὺς Τούρκους. Ὡς φυλὴ οἱ Τοῦρκοι δὲν εἶνε τόσον ἀπολίτιστοι, ὅσον ἀνεπίδεκτοι πολιτισμοῦ καί, ἑπομένως, ἀκατάλληλοι νὰ κυβερνῶσιν ἄλλας ἐθνότητας. Οἱ Χριστιανοὶ ὑπήκοοι ὑπὸ τοὺς Τούρκους κατ' οὐδένα τρόπον δύνανται νὰ ἐξασφαλίσωσι πολιτικὴν ἰσότητα, ἢ προστασίαν ζωῆς καὶ περιουσίας. Πᾶσαι αἱ μέχρι τοῦδε σχετικαὶ εὐρωπαϊκαὶ ἀποπειραι ἐναυάγησαν, θὰ ἀπέβαινον δὲ γελοῖα οἱαδήποτε νέα πειράματα. Ἡ μόνη λύσις εἶνε ἡ αὐτονομία.

Ἀναπτύσσονται κατόπιν ἐμπεριστατωμένως οἱ λόγοι, διὰ τοὺς ὁποίους τμῆμα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τὰ Δωδεκάνησα δέον νὰ προσαρτηθῶσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα μετὰ τῆς Κύπρου καὶ προστίθεται:

Δύο ἐπιχειρήματα δύνανται νὰ προβληθῶσι κατὰ τῆς τοιαύτης λύσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ ζητήματος. Τὸ ἓν εἶνε, ὅτι ἡ Ἑλλὰς θὰ ἀποδειχθῇ πολὺ ἀσθενὴς ἀπέναντι τῶν μεγαλειτέρων της εὐθυνῶν. Ἀλλ' ἡ παιδεία, ἡ εὐμάρεια καὶ ὁ πολιτισμὸς ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ τῆς σήμερον εἶνε στοιχεῖα Ἑλληνικά. Ἐν τῇ Ἑλλάδι τῆς σήμερον τελεῖται ἐθνικὴ ἀναγέννησις, οἱ δὲ πολιτικοὶ ἄνδρες της

εἶνε ἐχέγγυα ἱκανότητος πρὸς ὑποστήριξιν καὶ προαγωγὴν τῶν συμφερόντων της. Τὸ δ' ἄλλο εἶνε, ὅτι ἡ μεγέθυνσις τῆς ἑλληνικῆς δυνάμεως θὰ ἀποβῇ ἀπειλὴ διὰ τοὺς γείτονας. Τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο προῆλθεν ἀπὸ ἰταλικοὺς κύκλους. Ἀλλ' ἡ Ἑλλὰς παρέσχε τὰ μεγαλείτερα τεκμήρια ἀνοχῆς, ἀγάπης καὶ ἐλευθερίας, καὶ δὴ καὶ ὅταν ἀντιμετώπιζε σοβαρὰς προκλήσεις καὶ πικρὰς ἀναμνήσεις, ὡς ἀρκοῦσι νὰ δείξωσιν αἱ πρὸς τὴν Βουλγαρίαν σχέσεις της....

Μόνον καθ' ἃς ἐδείξαμεν γραμμὰς δύναται νὰ λυθῇ τὸ Ἑλληνικὸν ζήτημα ἄνευ φόβων ἐπιπλοκῶν εἰς τὸ μέλλον. Μόνον οὕτω θὰ δυνηθῶσιν οἱ ἐν τῇ αὐτῇ χριστιανικῇ πίστει ἀδελφοὶ τῆς Ἀνατολῆς νὰ ἀσφαλίσωσιν ἑαυτοὺς ἀπὸ τὰς ἀτιμίας τῆς τουρκικῆς διοικήσεως, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἐπὶ τόσον μακρὸν χρόνον δυναταὶ χάρις εἰς τὴν ἀσυμφωνίαν καὶ τὰς διαφορὰς τῶν χριστιανικῶν ἐθνῶν τῆς Δύσεως.

[The Church Times Ἀπρ. 11, 1919].

Η ΡΩΣΙΑ ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΟΥΣ

Παρὰ τοῦ Ρωσικοῦ Ἀπελευθερωτικοῦ Κομιτάτου ἐλάβομεν ἀντίτυπον τεύχους ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Ρωσία ὑπὸ τοὺς Μπολσεβίκους». Συγγραφεὺς αὐτοῦ εἶνε ὁ κ. Ι. Σκλόβσκη, γνωστότατος ἐν τῇ πατρίδι του ὡς πολιτικὸς συγγραφεὺς μὲ ἐπαναστατικὰ φρονήματα, διὰ τὰ ὁποῖα καὶ ἔχει ἐξορισθῆ εἰς Σιβηρίαν ἐπὶ πενταετίαν. Καταφυγὼν εἰς Ἀγγλίαν τῷ 1896 ἐπέστελλεν ἄρθρα περὶ τῆς ἀγγλικῆς δημοκρατίας εἰς τὰς ἐν Μόσχᾳ ἐφημερίδας, ὧν ἦτο ἀνταποκριτής, ὡς καὶ εἰς μέγα μηνιαῖον ρωσικὸν περιοδικόν, ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον «Dioneo». Ἐν τῷ βιβλίῳ του τούτῳ περιγράφει τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῆς Ρωσίας μὲ γλῶσσαν τόσον συγκεκρατημένην καὶ ἐφεκτικήν, ὥστε ἀποκλείει πᾶσαν ὑπόνοιαν ἀνακριβείας καὶ ψεύδους. Ἀγγλικὴ ἐργατικὴ ἐφημερὶς ἔγραψε πρό τινος: «Οἱ Μπολσεβίκοι μετέτρεψαν τὴν Ρωσίαν εἰς ἰδεώδη Σοσιαλιστικὴν Δημοκρατίαν», ὁ δὲ Σκλόβσκη ἀνέλαβε νὰ παράσχῃ τὴν εἰκόνα αὐτῆς διὰ τῶν πραγματικῶν γεγονότων τοῦ σοσιαλιστικοῦ τούτου παραδείσου. Ἐὰν ἡ καταστροφὴ πάσης βιομηχανίας, ἡ λιμοκτονία τοῦ λαοῦ, ἡ κατάργησις τῆς παιδείας, ὁ διωγμὸς τῆς θρησκείας καὶ ὁ φόνος ἀναριθμήτων μελῶν τῆς «bourgeoisie» (ἀστικῆς τάξεως), ἢ τῆς πλειονότητος τῶν ἀνθισταμένων κατὰ τοῦ Μπολσεβισμοῦ, εἶνε οἱ παράγοντες τῆς ἰδεώδους Σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας, — αὐτὴ εἶνε σήμερον ἡ Ρωσία. Ἐν τούτοις πολλοὶ Ρῶσοι, ἴσως οἱ πλείονες τῶν Ρώσων ἔχουσι τὴν γνώμην, ὅτι ὁ Τσαρισμός, τὸν ὁποῖον ἀνέτρεψαν, ἦτο μετρία τις μορφὴ τυραννίας ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν τρομερὰν φρίκην τοῦ Μπολσεβισμοῦ, ἐκείνην δῆλα δὴ τὴν μορφὴν τῆς τυραννίας, ἡ πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρώπου περιφρόνησις τῆς ὁποίας θὰ ἠδύνατο νὰ εὑρεθῇ, ὡς λέγει ὁ Σκλόβσκη, μόνον ἐν Οὐγκάνδῃ ἢ Δαχομέῃ πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τῶν Εὐρωπαίων ἐπὶ τῆς ἱστορικῆς σκηνῆς. Καὶ δὲν ἐκπληττόμεθα βλέποντες αὐτὸν ἔκθαμβον ἐπὶ τῷ ὅτι ἡ Κυβέρνησις τοῦ Λένιν καὶ τοῦ Τρότσκη ἐκθειάζεται ὑπό τινων Ἄγγλων, οἵτινες ἐπαγγέλλονται εὐκαίρως ἀκαίρως τοὺς ὑπερμάχους τῆς ἐλευθερίας.

[The Church Times Ἀπρ. 11, 1919].

ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ

** Ὁ Γαλλικὸς Φοιτητικὸς Σύνδεσμος συγκαλεῖ ἐν Παρισίοις Παγκόσμιον Φοιτητικὸν Συνέδριον.

Τούτου θὰ μετάσχωσι καὶ Ἕλληνες φοιτηταὶ ὁρισθέντες ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας.

** Ἀνάλογος πρὸς τὴν Ἀμερικανικὴν Y. M. C. A. (Young Men Christian Association = Σύνδεσμος τῶν χριστιανῶν νέων) συνεστήθη καὶ παρ' ἡμῖν ὑπὸ τὸν τίτλον Χ. Α. Ν. (Χριστιανικὴ Ἀδελφότης Νέων) ὑπὸ τοῦ Ἀμερικανοῦ κ. Χέρβη Λ. Χέντερσων.

Ἡ πρώτη βάσις ἐτέθη εἰς τὴν Μακεδονίαν μετὰ τὴν κατάληψιν της.

Κλάδοι της μὲ μικρὰς Λέσχας ἱδρύθησαν ἤδη ἐν Ἀθήναις, Πειραιεῖ, Λαρίσῃ, Θεσσαλονίκῃ, Κερκύρᾳ, θὰ ἐπεκταθοῦν δ' εἰς Κ)πολιν καὶ Σμύρνην.

Διευθυντὴς διὰ τὰς Ἀθήνας και τὸν Πειραιᾶ εἶνε ὁ Καθηγητὴς κ. Χένδαλλ Κ. Σμίθ.

** Ὁ Καθηγ. τοῦ Πανεπιστημίου κ. Σ. Μενάρδος ὡμίλησεν ἐν τῷ Παρνασσῷ «περὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῶν Ἀγγλικῶν Πανεπιστημίων».

Ἀνέπτυξε τὴν βαθυτάτην ἐπίδρασιν, τὴν ὁποίαν ἀσκοῦν ἐπὶ τοῦ ἀγγλικοῦ βίου τὰ Ἀγγλικὰ Πανεπιστήμια καὶ τὴν συμβολὴν τῆς ἀγγλικῆς πανεπιστημιακῆς σκέψεως εἰς τὴν ὀρθὴν ἀντιμετώπισιν τῶν κυριωτέρων προβλημάτων.

Συνέστησεν, ὅπως ἡ Ἑλληνικὴ νεολαία συχνότερον κατευθύνῃ τὰ βήματά της εἰς τὰ Ἀγγλικὰ Πανεπιστήμια διὰ ν' ἀντλῇ διδάγματα ὑγιοῦς πολιτικῆς.

** Ἡ Ἀμερικανικὴ Κυβέρνησις προτίθεται νὰ κρατήσῃ ἀκόμη ἐν ἐφαρμογῇ τὸν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου ἐφαρμοσθέντα νόμον, δι' οὗ τίθενται περιορισμοὶ ἀπαγορευτικοὶ τῆς ἐλευθέρας παραγωγῆς καὶ πωλήσεως μεθυστικῶν ποτῶν.

** Παγκόσμιον προὐκάλεσε συγκινησιν ἡ, συνεπείᾳ τοῦ γνωστοῦ διαγγέλματος τοῦ Οὐΐλσων, ἀποχώρησις τῶν Ἰταλῶν ἀπὸ τῆς περὶ εἰρήνης Συνδιασκέψεως.

Ἤδη ἐπέστρεψαν, καὶ ἐλπίζεται ὅτι τὸ ἐπεισόδιον θὰ διευθετηθῇ.

** Θαυμασίαν χαρακτηρίζει ὁ «The Guardian» τοῦ Λονδίνου τὴν περὶ Ἁγίας Σοφίας διάλεξιν τοῦ κ. Clifton Kelway ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγ. Γεωργίου.

Τὴν ἱστορίαν τοῦ ναοῦ καὶ τὰ ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τῆς εἰς τοὺς δικαιούχους ἀποδοσεως αὐτῆς ἦσαν τόσον θαυμαστά, ὥστε τὸ περιοδικὸν ἐκφράζει τὴν εὐχὴν νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ διάλεξις καὶ εἰς ἄλλους ναούς.

** Ὁ Ἄγγλος δημοσιογράφος κ. Δίλλων ἐν ἀνταποκρίσει του πρὸς τὸ «Public Ledger» Φιλαδελφείας συνηγορεῖ θερμῶς καὶ διὰ μακρῶν ὑπὲρ τῶν δικαίων ἀξιώσεων τῆς Ἑλλάδος.

Σὺν ἄλλοις διατείνεται ὅτι οἱ Ἀμερικανοὶ Ἱεραπόστολοι πράγματι ἐπρωτοστάτησαν εἰς τὰς κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐνεργείας.

Διότι ἐπίστευον — λέγει — ὅτι «δύνανται νὰ ἐξασκήσουν τὸ ἔργον των ἀποτελεσματικώτερον ὑπὸ καθεστὼς μουσουλμανικόν».

Ἐν τούτοις γνωστὸν ὅτι πολλοὶ ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ Ἀνατολῇ Ἀμερικανοὶ Ἱεραπόστολοι διεμαρτυρήθησαν.

Ἄλλως τε ὑπάρχει ἀλλαχοῦ τόσον εὐρὺ καὶ γόνιμον πεδίον δράσεως ὑπὲρ τοῦ Χριστιανισμοῦ διὰ τοὺς ζηλωτὰς Ἱεραποστόλους!

** Ἐπ᾽ ἐσχάτων σοβαρὰ ἐπεισόδια οἱ Τοῦρκοι τῆς Σμύρνης προκαλοῦσι κατὰ τῶν ὀρθοδόξων Ἑλλήνων.

Κατά τινα μάλιστα εἴδησιν, ἐξ ἀφορμῆς ἀτόπου, ἀλλὰ συνήθους πυροβολισμοῦ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Ἀναστάσεως, Τοῦρκοι ἀστυνόμοι ξιφουλκήσαντες, ἠπείλησαν ἐπίθεσιν κατὰ τῶν ἡμετέρων.

Ἐπῆλθε πανικὸς καὶ ἡ πασχάλιος λειτουργία διεκόπη.

** Ἐν Κ)πόλει τὸ Πάσχα ἑωρτάσθη μετὰ πρωτοφανοῦς λαμπρότητος καὶ ἐνθουσιασμοῦ, διότι συνεωρτάζετο καὶ ἡ Ἀνάστασις τοῦ Γένους.

Συμμετέσχον τῆς λειτουργίας δύο πρόσφυγες Ρῶσοι Ἱεράρχαι, ὁ Ὀδησσοῦ καὶ ὁ Καμτσάτκας.

Κατὰ τὴν τελετὴν τῆς Ἀγάπης τὸ Εὐαγγέλιον ἀνεγνώσθη ρωσιστὶ ὑφ᾽ ἑνὸς ἐκ τῶν Ρώσων ἱεραρχῶν, καὶ ἀγγλιστὶ ὑπὸ Ἄγγλου Ἐπισκόπου ἐκ τῶν ἀποτελούντων τὴν Ἀμερικ. Ἐκκλησ. Ἀποστολήν.

Τουρκιστὶ κατὰ πρώτην φορὰν ἀπ᾽ αἰώνων δὲν ἀνεγνώσθη.

Εἰς τοὺς Ἕλληνας στρατιώτας παρετέθη γεῦμα, καθ᾽ ὃ ἐπὶ μιᾶς τῶν σημαιῶν ἦτο ἀναγεγραμμένον: «Πάλε μὲ χρόνια μὲ καιρούς, πάλε δικά μας θἆνε!»

Καὶ τοῦτο, ἐν Κωνσταντινουπόλει!

** Ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ 87 ἐτῶν ὁ διάσημος φυσικοχημικὸς καὶ πνευματιστὴς Κρούξ, ὁ ἀνακαλύψας τὸ ἔκτοτε γνωστὸν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ στοιχεῖον «θάλλιον».

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀνώτατον Ἐκκλ. Δικαστήριον.— Τῇ πρωΐᾳ τῆς Δευτέρας (22) συνῆλθεν ἐν τῷ μεγάρῳ τῆς Ἱ. Συνόδου τὸ Ἀνώτατον Ἐκκλ. Δικαστήριον εἰς συνεδρίαν, ἐξ ἧς ἀπουσίαζε μόνος ὁ Σ. Μητροπολίτης Ἴμβρου. Μετὰ σχετικὴν προσφώνησιν τοῦ Προέδρου τοῦ Δικαστηρίου Σ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν κ. Μελετίου, τὸ Δικαστήριον προέβη εἰς συμπλήρωσιν τοῦ γραφείου αὐτοῦ, διορίσαν β΄ γραμματέα τὸν β΄ γραμματέα τῆς Ἱ. Συνόδου παν. ἀρχιμ. κ. Κ. Κωνσταντινίδην καὶ γραφέα τὸν κ. Ἀ. Μακρογιάννην. Ἀκολούθως ἀπεφάσισεν, ἵνα ἀναθέσῃ τὴν μελέτην τῶν σχετικῶν φακέλλων τοῦ Σ. μητροπ. Ἰωαννίνων εἰς τὸν Σ. ἐπίσκοπον Τρίκκης, τοῦ Σ. μητροπ. Κρήτης εἰς τὸν Σ. μητροπ. Μογλενῶν, τοῦ Σ. ἐπισκόπου Ὕδρας εἰς τὸν Σ. μητροπ. Μαρωνείας, τοῦ Σ. ἐπισκόπου Παροναξίας εἰς τὸν Σ. ἐπίσκοπον Ναυπακτίας, καὶ τοῦ Σ. ἐπισκόπου Σπάρτης εἰς τὸν Σ. ἐπίσκοπον Δημητριάδος. Τὰ πορίσματα τῆς μελέτης ταύτης καὶ τῶν τυχὸν συμπληρωτικῶν ἀνακρίσεων θὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὸ Δικαστήριον.

Πασχάλιοι εὐχαί.— Ἐλήφθησαν τὰ ἑξῆς συγχαρητήρια ἐπὶ τῷ Πάσχα:

Μητροπολίτῃ Ἀθηνῶν Μελετίῳ
Ἀθήνας

Εὐχαριστοῦντες ἐπὶ ἀδελφικοῖς συγχαρητηρίοις, εὐχόμεθα ὁλοψύχως συνεορτάσαι ἀνάστασιν Σωτῆρος καὶ εὐλογημένου Γένους ἐν Οἴκῳ Σοφίας Αὐτοῦ.

† Ὁ Ἀναπληρωτὴς Τοποτηρητὴς
Καισαρείας ***Νικόλαος.***

Μητροπολίτην κ. Μελέτιον
Ἀθήνας

Χριστὸς ἀνέστη! Ἐν ἀγάπῃ περιπτυσσόμενοι τὴν Ὑμετέραν Σεβασμιότητα, συγχαίρομεν καὶ εὐχόμεθα πᾶν ἀγαθὸν τῇ ἀγαπητῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος.

Πατριάρχης Γρηγόριος.

Ἱερὰ Μονὴ Σινᾶ ἐν Καΐρῳ
Ἀριθ. 50.

Σεβασμιώτατε

Διανύσαντες, θείᾳ συνάρσει, τὸ τῆς νηστείας μέγα πέλαγος καὶ ἐπὶ τὴν ἁγίαν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἀνάστασιν ἀφικόμενοι, δόξαν μὲν ἀναπέμπομεν τῷ παναγάθῳ ἡμῶν Θεῷ καταξιώσαντι ἡμᾶς φθάσαι τὰς πανσέπτους ἡμέρας ταύτας, θερμὰς δ' ἐκφράζομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Σεβασμιότητι συγχαρητηρίους προσρήσεις καὶ ἄπαυστον ἀναφέρομεν τὴν δέησιν πρὸς τὸν ἐνδόξως ἐκ νεκρῶν ἀναστάντα Θεάνθρωπον Κύριον, ὅπως καταξιοῖ τὴν Ἱερὰν Αὐτῆς Κορυφὴν νὰ ἑορτάζῃ ἐν ὑγείᾳ τὴν ἑορτὴν ταύτην τῶν ἑορτῶν ἐπὶ πάμπολλα ἔτη ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἁγιωτάτης ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας, ἧς τὸν Προεδρικὸν θρόνον τόσον ἐπαξίως κοσμεῖ καὶ κλεΐζει.

Ἐπὶ τούτοις πόθῳ πολλῷ κατασπαζόμενοι Αὐτήν, διατελοῦμεν τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος ἐν Χῷ ἀδελφὸς καὶ ὅλως πρόθυμος.

† *Ὁ Σιναίου* ***Πορφύριος.***

Ἐν Καΐρῳ 1919 Μαρτίου 29.

Τῷ Σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ ἁγίῳ Ἀθηνῶν Κυρίῳ κ. ***Μελετίῳ*** *Προέδρῳ τῆς Ἱ. Συνόδου* *Εἰς Ἀθήνας.*

Μητροπολίτην κ. Μελέτιον
Ἀθήνας.

Ὑποβάλλω Ὑμῖν τε καὶ τῇ Ἱ. Συνόδῳ τὰ βαθύτατά μου συγχαρητήρια ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ Πάσχα.

† *Ὁ Ροδοστόλου* ***Ἀλέξανδρος.***

Μητροπολιτικαὶ λειτουργίαι. — Τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ (21) ὁ Σ. Μητροπολίτης μεταβὰς εἰς τὸ χωρίον τοῦ Βραχαμίου, ἐτέλεσε τὴν θείαν λειτουργίαν, καθ' ἣν καὶ ὡμίλησε πρὸς τὸ πυκνὸν πλῆθος τῶν χωρικῶν, προτρέψας αὐτὸ εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν ζωὴν καὶ τὴν συχνὴν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φοίτησιν.

— Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγ. Γεωργίου ὁ Σ. Μητροπολίτης ἱερούργησεν ἐν τῷ πανηγυρίζοντι ναῷ τοῦ ἁγ. Γεωργίου (Καρύτση) ἐν μέσῳ πυκνοτάτου ἐκκλησιάσματος, πρὸς ὃ ὡμίλησεν ἐπικαίρως, ἀναπτύξας τὰ αἴτια τῆς ἐξεχούσης τιμῆς τοῦ πανηγυριζομένου μεγαλομάρτυρος παρὰ τῷ ἑλληνικῷ κόσμῳ, καὶ συνδυάσας ταῦτα πρὸς τὸ πατριωτικὸν αἴσθημα αὐτοῦ.

ΝΕΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΑΙ

[Ὁ «Ἐκκλησ. Κῆρυξ» ἀναφέρει μετὰ συντόμου κρίσεως πᾶν σύγγραμμα εἴτε μελέτημα ἐν περιοδικῷ ἢ φύλλῳ, τοῦ ὁποίου ἀντίτυπον ἀποστέλλεται πρὸς τὴν Διεύθυνσιν αὐτοῦ].

Μαργαρίτου Εὐαγγελίδου, (Καθηγ. τῆς Φιλοσοφίας ἐν τῷ Ἀθήνησι Πανεπιστημίῳ, Προέδρου τοῦ Συλλόγου τῶν Μικρασιατῶν «Ἀνατολή», τοῦ «Κυζίκου» Συλλόγου τῆς Ἐπαρχίας Κυζίκου, καὶ τῆς «Κοινῆς τῶν Ἀλυτρώτων Ἑλλήνων Ἐπιτροπείας»), Ὑπόμνημα περὶ τῶν δικαιωμάτων καὶ παθημάτων τῶν ἑστιῶν τοῦ πολιτισμοῦ Μικρᾶς Ἀσίας καὶ Θρᾴκης. Ἐν Ἀθήναις 1918. Σελ. 110, μετὰ 5 ἐγχρώμων γεωγραφικῶν χαρτῶν.

Τὸ θαυμάσιον ὄντως τοῦτο Ὑπόμνημα, ἀποτελοῦν κυριολεκτικῶς τὴν ἀνὰ τοὺς αἰῶνας ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ ἐν Μ. Ἀσίᾳ καὶ Θρᾴκῃ, ἀπαρτίζεται ἐκ πέντε μερῶν, ἐν οἷς ἐκτίθενται ἡ ὅλη πνευματική, ἐθνική, θρη-

σκευτική, ἐκπαιδευτικὴ καὶ πατριωτικὴ δρᾶσις τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς, ἡ μεθοδικὴ ἐπίσπευσις τῆς ἐξολοθρεύσεως τῶν ἐν Τουρκίᾳ Ἑλλήνων, τὰ πρὸς τὸν Ἑλληνισμὸν τοῦτον σφάλματα τῆς χριστιανικῆς Δύσεως, οἱ τρισχιλιετεῖς τοῦ Ἑλλην. Ἔθνους ἀγῶνες πρὸς ἀνύψωσιν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ ἡ ἀναγνώρισις τῶν ἀγώνων τούτων ὑπὸ τῶν ἀριστέων τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς.

Ἡ εἰς πνεῦμα καὶ εἰς ζωὴν τεραστία συμβολὴ τόσον πολυαρίθμων ἑλλην. πληθυσμῶν ἔν τε τῷ παρελθόντι καὶ τῷ παρόντι εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ συντελέσῃ εἰς τὴν ὁριστικὴν αὐτῶν ἐθνικὴν ἀποκατάστασιν, ἐγγυωμένην μέλλον κατὰ πάντα ἀπείρως καλλίτερον.

Γεωργίου Ζηκίδου, Καθηγητοῦ, Τί εἶνε Πατρὶς καὶ τίς ὁ ὑπὲρ αὐτῆς ἐν πολέμῳ θάνατος; Ἐν Ἀθήναις 1918.

Λαμπρὰ μονογραφία διδάσκουσα ἀπὸ τῶν ἀρχαίων ὑποδειγμάτων τὴν κατ' ἐξοχὴν ἑλληνικὴν ἀρετὴν τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ φρονιματίζουσα τὴν νέαν γενεὰν εἰς τὸ ἀγωνίζεσθαι καὶ θνήσκειν ὑπὲρ ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ θεωρεῖ ἁγιώτερον καὶ αὐτῆς τῆς φυσικῆς μητρός.

Délégation Hellénique à la Conférence de la Paix: Responsabilité pour les Crimes commis pendant la Guerre. — Crimes commis par les Bulgares, les Turcs et les Allemends contre des propulations Helléniques.

Τὸ τεῦχος τοῦτο περιέχει τὸ Ὑπόμνημα περὶ τῶν ὑπὸ τῶν Βουλγάρων, τῶν Τούρκων καὶ τῶν Γερμανῶν τελεσθέντων ἐγκλημάτων κοινοῦ, δημοσίου, καὶ πολεμικοῦ δικαίου κατὰ ἑλληνικῶν πληθυσμῶν διαρκοῦντος τοῦ τελευταίου πολέμου. Τὰ ἐγκλήματα ταῦτα ἀπαριθμοῦνται λεπτομερῶς, ὑποδεικνύονται δ' ὀνομαστὶ καὶ πάντες οἱ εὐθυνόμενοι δι' αὐτά. Ἐν αὐτῷ περιλαμβάνονται καὶ δύο ἐκθέσεις τοῦ ἐπὶ τούτῳ ἀποσταλέντος εἰς Μακεδονίαν Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης κ. Ρακτιβὰν πρὸς τὸν κ. Βενιζέλον, μία τοῦ κ. Π. Α. Γεωργιάδου, δικηγόρου ἐκ ΚΠόλει, καὶ στατιστικὴ λεπτομερὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τῶν καθ' ὁμάδας ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐν Θρᾴκῃ καὶ Μ. Ἀσίᾳ ἐκτοπισθέντων Ἑλλήνων. Τὸ Ὑπόμνημα ὑπεβλήθη εἰς τὴν ἐν Παρισίοις περὶ Εἰρήνης Συνδιάσκεψιν πρὸς καθορισμὸν τῶν εὐθυνῶν.

«Ο ΝΕΟΣ ΠΟΙΜΗΝ».— Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἤρξατο ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου ἐκδιδόμενον νέον θεολογικὸν μηνιαῖον περιοδικὸν ὡς «Παράρτημα» τοῦ ὀργάνου τῶν Πατριαρχείων ΚΠόλεως «Ἐκκλησ. Ἀλήθεια». Καὶ Διευθυντὴς μὲν τοῦ περιοδικοῦ τούτου εἶνε ὁ Πανιερ. Μητροπ. Φιλαδελφείας κ. Χρυσόστομος, Ἀρχισυντάκτης δ' ὁ ἐκ τῶν Καθηγητῶν τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Β. Ἀντωνιάδης. Διὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ περιοδικοῦ γενναίως συνεισέφερεν ὁ ὁμογενὴς κ. Μποδοσάκης Ἀθανασιάδης. Τὸ περιοδικὸν θὰ ἐκδίδεται τῇ συνεργασίᾳ τῶν Καθηγητῶν τῆς Θεολ. Σχολῆς Χάλκης καὶ ἄλλων λογίων.

Εἰς τὸν νέον συνάδελφον ὁ «Ἐκκλησ. Κήρυξ» εὔχεται μακρὰν καὶ ἀπρόσκοπτον σταδιοδρομίαν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Θεολογικῆς Ἐπιστήμης καὶ ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς Ἐκκλησίας, καρποφορίαν δὲ δαψιλῆ ἐν τῷ ποιμνίῳ τοῦ Ἀρχιποίμενος, μάλιστα σήμερον διψῶντι ποιμαντικῆς χειραγωγίας καὶ καθοδηγήσεως εἰς νομὰς σωτηρίους.

Ἐκ τῶν περιεχομένων τοῦ α' τεύχους τοῦ «Ν. Ποιμένος»: Ποίμνη καὶ Ποιμήν. Ἐπὶ τὰ ἴχνη τῶν λειψάνων τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Ἀρμενία. Ἱστορικὴ ἐξέλιξις τῶν Συνόδων τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου. Εὐχολόγιον καὶ μαγγανεῖαι.

ΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΛΗΞΑΝΤΟΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ, ἡ Διαχείρισις τοῦ «Ἐκκλησ. Κήρυκος» παρακαλεῖ θερμῶς τοὺς ἀξιοτίμους συνδρομητὰς ὅπως μὴ ἀναβάλωσιν ἐπὶ πλέον τὴ καταβολὴν τῆς συνδρομῆς των.

* * *

ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ ἀντιπρόσωπος τοῦ «Ἐκκλησ. Κήρυκος» εἶνε ὁ «Ἐθνικὸς Κήρυξ» τῆς Νέας Ὑόρκης. Παρακαλοῦνται, ἑπομένως, οἱ ἐν Ἀμερικῇ θέλοντες νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ εἰς τὸν «Ἐκκλησ. Κήρυκα», ὅπως εἴτε διὰ τὴν καταβολὴν τῆς συνδρομῆς των, εἴτε δι' αἴτησιν ἀποστολῆς φύλλων τοῦ «Ε. Κ». ἀπευθύνωνται πρὸς τὴν Διαχείρισιν τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος», ἥτις καὶ δικαιοῦται ἀνθ' ἡμῶν νὰ ἐκδίδῃ τὰς πρὸς εἴσπραξιν ἀποδείξεις.

Ἡ διεύθυνσις τοῦ «Ἐθνικοῦ Κήρυκος» εἶνε: **«National Herald» 136—140 W. 26th St. New York City.**

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟΝ ΕΚΚΛΗΣ. ΤΑΜΕΙΟΝ

Καθιστᾷ γνωστὸν ***εἰς τοὺς ὁπωσδήποτε μισθοδοτουμένους παρ' αὐτοῦ*** ὅτι, τεθέντος εἰς ἐφαρμογὴν ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου ἐ. ἔ. τοῦ Νόμου 1640 «περὶ φορολογίας τῶν καθαρῶν προσόδων» καὶ φορολογουμένων πάντων τῶν δημοσίων, ἐκκλησιαστικῶν κλπ. ὑπαλλήλων, μὲ ποσοστὸν 4 % πλέον τοῦ ποσοῦ τῶν 150 δραχμῶν μηνιαίως, δέον οἱ δικαιούμενοι προσαυξήσεως τοῦ ἀφορολογήτου μένοντος ποσοῦ νὰ ἐπισυνάψωσιν εἰς τὴν μισθοδοτικήν των κατάστασιν τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου καὶ βεβαίωσιν τῆς ἀμέσως προϊσταμένης αὐτῶν Ἀρχῆς, ἐπὶ διδράχμου χαρτοσήμου μετὰ 25λέπτου ἐνσήμου, περὶ τῶν εἰς βάρος ἑκάστου φορολογουμένου συνοικούντων ἀτόμων, μέχρι πέντε ἐν ὅλῳ προσώπων, προσαυξαγομένου τοῦ ἀφορολογήτου ποσοῦ κατὰ δραχμὰς εἴκοσι μηνιαίως δι' ἕκαστον ἄτομον.

Θεωροῦνται δὲ βαρύνοντα τὸν φορολογούμενον πρόσωπα, ἐφ' ὅσον συνοικοῦσι μετ' αὐτοῦ καὶ οὐδεμίαν ἔχουσιν ἰδίαν πρόσοδον: μήτηρ, πατὴρ ὑπερεξηκοντούτης ἢ ἀνάπηρος, ἄγαμοι ἀδελφαί, σύζυγος καὶ τέκνα φυσικὰ ἢ θετά.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου).

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς διεκπεραιώσεως τοῦ «Ἐκκλησ. Κήρυκος» πωλοῦνται:

Μελετίου Μεταξάκη (Μητροπολίτου Ἀθηνῶν). Τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ ἡ Ρωσικὴ πολιτικὴ ἐν Ἀνατολῇ φρ. 5.

Καὶ τὰ ἑξῆς ἔργα τοῦ κ. Γρηγορίου Παπαμιχαήλ.

Ὁ Ἅγ. Γρηγόριος Παλαμᾶς δρ. 8.— Ἀποκαλύψεις περὶ τῆς Ρωσικῆς πολιτικῆς ἐν τῇ Ὀρθοδ. Ἑλλην. Ἀνατολῇ δρ. 3.— Ὁ πατριωτισμός. *Μελέτη ψυχολογικὴ - παιδαγωγική. δρ. 3.*

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ: Ἐν Ἑλλάδι δρχ. 15.
» » Ἐξωτερικοῦ δρχ. 20
Ἕκαστον τεῦχος δρχ. 0.35.
Γραμματεύς: Δρ ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ ΠΟΛΑΚΗΣ

Διευθυντὴς ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ
Τακτικὸς Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου
Γραφεῖα ἐν τῇ ἱ. Μητροπόλει Ἀθηνῶν.
Ὥρα ἐντεύξεων 5—6. μ. μ.

Ἀπευθυντέον: Ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὴν Σύνταξιν: Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ «Ἐκκλ. Κήρυκος».— Δι' ἐμβάσματα συνδρομῶν καὶ ἀποστολὴν τοῦ φύλλου: Πρὸς τὴν Διαχείρισιν τοῦ «Ἐκκλ. Κήρυκος».

Οὐδεμία πρὸς ἐγγραφὴν αἴτησις λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἐὰν δὲν συνοδεύηται ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου τῆς ἐτησίας συνδρομῆς.